

VYSOKÉ UČENÍ TECHNICKÉ V BRNĚ

BRNO UNIVERSITY OF TECHNOLOGY

FAKULTA PODNIKATELSKÁ

FACULTY OF BUSINESS AND MANAGEMENT

ÚSTAV EKONOMIKY

INSTITUTE OF ECONOMICS

NÁVRH ROZPOČTU FAKULTY VÝTVARNÝCH UMĚNÍ VYSOKÉHO UČENÍ TECHNICKÉHO V BRNĚ

THE DRAFT BUDGET OF THE FACULTY OF FINE ARTS OF BRNO UNIVERSITY OF TECHNOLOGY

BAKALÁŘSKÁ PRÁCE

BACHELOR'S THESIS

AUTOR PRÁCE

AUTHOR

Marcela Jirků

VEDOUCÍ PRÁCE

SUPERVISOR

Ing. Markéta Kruntorádová, Ph.D.

BRNO 2018

Zadání bakalářské práce

Ústav: Ústav ekonomiky
Studentka: **Marcela Jirků**
Studijní program: Ekonomika a management
Studijní obor: Ekonomika podniku
Vedoucí práce: **Ing. Markéta Kruntorádová, Ph.D.**
Akademický rok: 2017/18

Ředitel ústavu Vám v souladu se zákonem č. 111/1998 Sb., o vysokých školách ve znění pozdějších předpisů a se Studijním a zkušebním řádem VUT v Brně zadává bakalářskou práci s názvem:

Návrh rozpočtu Fakulty výtvarných umění Vysokého učení technického v Brně

Charakteristika problematiky úkolu:

Úvod
Cíle práce a metody zpracování
Teoretická východiska práce
Analýza současného stavu
Vlastní návrhy řešení
Závěr
Seznam použité literatury
Přílohy

Cíle, kterých má být dosaženo:

Vymežit problém, jasně stanovit cíl práce a postup zpracování. Zmapovat teoretická východiska pro řešení problematiky. Analyzovat současný stav řešené problematiky ve vybraném subjektu. Návrhy a doplnění stávajícího systému rozpočtů vybrané organizace, návrh rozpočtů pro následující období.

Základní literární prameny:

ČIŽINSKÁ, Romana a Pavel MARINIČ. Finanční řízení podniku: moderní metody a trendy. 1. vyd. Praha: Grada, 2010. 204 s. Prosperita firmy. ISBN 978-80-247-3158-2.

IRWIN, David. Finanční řízení: [podpora klíčových rozhodnutí]. 1. české vyd. Praha: Profess Consulting, c2005. 232 s. ISBN 80-7259-019-7.

KISLINGEROVÁ, Eva a Jiří HNILICA. Finanční analýza: krok za krokem. 2. vyd. Praha: C.H. Beck, 2008. xiii, 135 s. C.H. Beck pro praxi. ISBN 978-80-7179-713-5.

SYNEK, Miloslav a Eva KISLINGEROVÁ. Podniková ekonomika. 6., přeprac. a dopl. vyd. Praha: C.H. Beck, 2015. xxviii, 526 s. Beckovy ekonomické učebnice. ISBN 978-80-7400-274-8.

Termín odevzdání bakalářské práce je stanoven časovým plánem akademického roku 2017/18

V Brně dne 28.2.2018

L. S.

doc. Ing. Tomáš Meluzín, Ph.D.
ředitel

doc. Ing. et Ing. Stanislav Škapa, Ph.D.
děkan

Abstrakt

Bakalářská práce se zabývá analýzou sestavování rozpočtu na FaVU VUT. Teoretická část je věnována rozboru současné právní regulace českého veřejného vysokého školství a v obecné rovině i jeho financování. V návaznosti na tento úsek pak praktická část přináší vhled do sestavování rozpočtu na FaVU VUT, jakožto i do problematiky financování uměleckých oborů na uměleckých i neuměleckých veřejných vysokých školách a zabývá se jejich komparací. Práce podává návrhy i na optimalizaci chodu fakulty a sestavování jejího rozpočtu v dalších letech.

Klíčová slova

rozpočet, rozpočet fakulty, veřejná vysoká škola, umělecké obory, financování, SWOT analýza, optimalizace sestavování rozpočtu

Abstract

The Bachelor Thesis on the topic "The Draft Budget of the Faculty of Fine Arts of Brno University of Technology" deals with the analysis of assembling the budget of this faculty. The theoretical part deals with the analysis of current legal regulation of the Czech public universities and their financing in general. Following this part, the practical part takes an insight into the assembling the budget for the Faculty of Fine Arts of Brno University of Technology, as well as the financing of artistic fields of study in artistic and non-artistic public universities and discusses their comparisons. Consequently, this work gives suggestions on the optimization of the faculty and its budgeting in next years.

Keywords

Budget, Budget of Faculty, Public University, Artistic Disciplines, Finance, SWOT Analysis, Optimization of Budgeting

Bibliografická citace bakalářské práce

JIRKŮ, M. *Návrh rozpočtu Fakulty výtvarných umění Vysokého učení technického v Brně*. Brno: Vysoké učení technické v Brně, Fakulta podnikatelská, 2018. 75 s. Vedoucí bakalářské práce Ing. Markéta Kruntorádová, Ph.D.

Čestné prohlášení

Prohlášení, že předložená bakalářská práce je původní a zpracovala jsem ji samostatně. Prohlašuji, že citace použitých pramenů je úplná, a že jsem ve své práci neporušila autorská práva (ve smyslu zákona č. 121/2000 Sb., o právu autorském a o právech souvisejících s právem autorským).

V Brně dne 17. května 2018

.....

Marcela Jirků

Poděkování

Na tomto místě bych ráda poděkovala Ing. Markétě Kruntorádové, Ph.D. za cenné rady, za věcné připomínky a především za vstřícnost a trpělivost při vedení bakalářské práce.

OBSAH

ÚVOD	10
CÍLE PRÁCE A METODY ZPRACOVÁNÍ	11
1 PRÁVNÍ RÁMEC ORGANIZACE VEŘEJNÝCH VYSOKÝCH ŠKOL	12
1.1 Právní regulace českých veřejných vysokých škol a fakult	12
1.1.1 Právní postavení veřejných vysokých škol	12
1.1.2 Právní postavení fakult	15
1.2 Financování veřejných vysokých škol	17
1.2.1 Příspěvek na vzdělávací činnost	19
1.2.2 RIV a RUV	23
1.2.3 Další příjmy veřejných vysokých škol.....	24
1.3 Hospodaření veřejných vysokých škol.....	25
1.3.1 Rozpočet veřejné vysoké školy a jejích součástí	26
1.3.2 Metodika Full Cost (FC).....	28
1.4 Dozor a kontrola veřejných vysokých škol	29
1.4.1 Veřejná kontrola	30
1.4.2 Finanční kontrola	32
1.4.3 Vnitřní kontrolní systém	33
1.5 Shrnutí	34
2 TEORETICKÁ VÝCHODISKA.....	35
2.1 Rozdíly ve financování veřejných vysokých škol s uměleckou profilací a uměleckých oborů realizovaných na neuměleckých veřejných školách.....	35
2.2 Rozpočty a rozpočetnictví.....	39
2.2.1 Členění rozpočtů	40
2.2.2 Hlavní úkoly rozpočtů	41
2.2.3 Krátkodobé a dlouhodobé rozpočty	42

2.3	Historie a tvorba rozpočtu na FaVU VUT	42
2.4	Financování FaVU a jeho hlavní zdroje.....	45
2.5	Mzdové náklady	46
2.5.1	Struktura platů na FaVU	47
2.5.2	Srovnání s platy na veřejných vysokých školách v roce 2017	48
2.5.3	Platový systém VUT v Brně a jeho hlavní zdroje	49
2.6	Rozvojová strategie FaVU	52
2.7	Shrnutí	53
2.8	SWOT analýza postavení FaVU v systému vysokých uměleckých škol.....	53
2.8.1	Možnosti a příležitosti FaVU.....	56
3	NÁVRHY NA OPTIMALIZACI.....	58
3.1	Metodika FC.....	58
3.2	Návrh sestavení rozpočtu FaVU	60
3.3	Shrnutí	66
	ZÁVĚR	67
	SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY	69
	SEZNAM POUŽITÝCH TABULEK.....	73
	SEZNAM POUŽITÝCH GRAFŮ	74
	SEZNAM POUŽITÝCH OBRÁZKŮ	75

ÚVOD

Tématem bakalářské práce je na základě analýz zdrojů a jejich následné komparace navrhnout optimální formu pro sestavování rozpočtu Fakulty výtvarných umění Vysokého učení technického v Brně (dále jen FaVU VUT).

V úvodní části se práce zabývá analýzou současné právní regulace veřejného vysokého školství. Tato část zahrnuje rozbor právního postavení veřejné vysoké školy a jejich součástí, způsoby financování, hospodaření a možné způsoby kontroly. Detailně jsou popisována kritéria, která rozhodují o velikosti příspěvku ze státního rozpočtu. Jedno z těchto kritérií – Koeficient ekonomické náročnosti (KEN) – je v současné době diskutovaným tématem, a to i s ohledem na to, že spolu s ukazatelem A, který posuzuje příspěvek v návaznosti na rozsah vzdělávací činnosti, jsou nejdůležitějšími rozhodnými skutečnostmi o výši příspěvku ze státního rozpočtu nejen pro vysoké umělecké školy.

Ve druhé části se zabývá samotným postavením FaVU v rámci Vysokého učení technického v Brně (dále jen VUT), způsoby jejího financování a hospodaření, včetně mzdových nákladů, coby největší položky rozpočtu. Dále je poukazováno na rozdíly ve financování uměleckých a neuměleckých veřejných vysokých škol.

Výsledky této práce jsou v poslední části použity pro nastavení modelu pravidel sestavování rozpočtu v nadcházejících letech.

CÍLE PRÁCE A METODY ZPRACOVÁNÍ

Hlavní cíl

Cílem práce je dosáhnout na základě rozboru všech zdrojů, které vstupují do sestavování rozpočtu vysokých škol, návrhu optimálního rozpočtu FaVU, vnést řád do pravidel rozpočtu FaVU a v neposlední řadě též stanovit obecná pravidla pro optimální sestavování rozpočtu FaVU pro jednotlivé kalendářní roky.

Dílčí cíle:

- Vymezení problému tvorby rozpočtu.
- Teoretické východisko související s řešenou problematikou.
- Analýza současného stavu.
- Vyhodnocení analýzy.
- Návrhy a doplnění stávajícího systému rozpočtu.
- Návrh rozpočtu pro následující období.

1 PRÁVNÍ RÁMEC ORGANIZACE VEŘEJNÝCH VYSOKÝCH ŠKOL

Vysoké školy patří do nejvyššího článku vzdělávací struktury a jako takové jsou její nejvýznamnějším reprezentantem. Kromě poskytování terciárního vzdělání skrze akreditované studijní programy jsou i nezávislými centry vědeckého bádání a tvůrčí činnosti. Zákon o vysokých školách rozlišuje vysoké školy podle formy na veřejné, soukromé a státní. Zásadní rozdíly spočívají ve způsobu zřizování a jejich financování a hospodaření.

1.1 Právní regulace českých veřejných vysokých škol a fakult

Vysoké školy dále dělíme podle typu na univerzitní a neuniverzitní. Vysoká škola univerzitního typu je oprávněna realizovat veškeré typy studijních programů, tedy bakalářské, magisterské i doktorské. V souvislosti s tím, kromě pedagogické činnosti, uskutečňuje vědeckou, výzkumnou, vývojovou nebo tvůrčí činnost. Tím se odlišuje od vysokých škol neuniverzitního typu, které jsou zaměřené především na uskutečňování bakalářských studijních programů (ale mohou uskutečňovat i magisterský studijní program) a jejich další činnost by měla mít aplikační charakter, mimo jiné se u vysokých škol tohoto typu nepředpokládá vědecká činnost.¹ Mezi další odlišnosti patří, že vysokým školám univerzitního typu se všeobecně dovoluje členění na fakulty, protože se u nich očekává složitější struktura v návaznosti na širší okruh činností. Jelikož se tato práce zaměřuje na rozpočet Fakulty výtvarných umění VUT v Brně, zabývá se dále primárně veřejnými vysokými školami univerzitního typu.

1.1.1 Právní postavení veřejných vysokých škol

Veřejné vysoké školy jsou právníckými osobami *sui generis*. Zřídit nebo zrušit je lze pouze na základě zákona. Zákonem je taktéž stanoven jejich název a sídlo. Tímto postupem má být umocněn jejich celospolečenský význam.² Veřejné vysoké školy musí

¹ Srov. § 2 odst. 5 zákona č. 111/1998 Sb., o vysokých školách a o změně a doplnění dalších zákonů (zákon o vysokých školách), ve znění pozdějších předpisů, a K § 1 Důvodové zprávy k zákonu č. 111/1998 Sb., o vysokých školách, in: ASPI [cit. 2018-2-1].

² K § 4 Důvodové zprávy k zákonu č. 111/1998 Sb., o vysokých školách, in: ASPI [cit. 2018-2-1].

mít rovněž svůj pravidelně aktualizovaný dlouhodobý záměr, který musí být veřejně přístupný.

Veřejné vysoké školy jsou především zájmovými samosprávami, vykonávají ovšem i ve vymezeném rozsahu státní správu. Zákon o vysokých školách vyjmenovává demonstrativním výčtem v § 6 odst. 1 hlavní okruhy jejich samosprávné působnosti, kam spadá mimo jiné i jejich hospodaření a nakládání s jejich majetkem v souladu se zvláštními právními předpisy, či právo na určení poplatků spojených se studiem a případně jejich výše podle § 58 zákona o vysokých školách. Stát, resp. státní správa, může do výkonu této působnosti veřejné vysoké školy zasahovat pouze na základě zákona a jen v jeho mezích. Samospráva veřejné vysoké školy je uskutečňována skrze samosprávné akademické orgány.³

Jedním z nejdůležitějších je akademický senát (dále jen AS) vysoké školy, který je samosprávným zastupitelským akademickým orgánem a jako takovým jejím nejvyšší institucí. AS volí akademická obec, tedy jak akademičtí pracovníci, tak studenti dané školy. Zákon v jeho případě stanovuje, že volba musí být přímá a tajná, a dále minimální počet jeho členů a minimální zastoupení studentů. Ostatní organizační záležitosti AS ponechává zákon opět na samosprávě dané vysoké školy. Ta tak může svými vnitřními předpisy určit počet volených akademických senátorů, samotný způsob jejich volby nebo může stanovit volební obvody. Naproti tomu samotná působnost akademického senátu je vymezena taxativně v § 9 zákona o vysokých školách. Podle tohoto ustanovení akademický senát schvaluje zejména rozpočet vysoké školy, který mu předkládá rektor, a také kontroluje využívání finančních prostředků dané instituce, schvaluje výroční zprávy o činnosti a o hospodaření vysoké školy, které jsou opět předkládané rektorem, nebo schvaluje její dlouhodobý záměr po jeho projednání ve vědecké radě vysoké školy.

V čele veřejné vysoké školy stojí rektor. Je jejím statutárním orgánem a obecně mu přísluší rozhodovat ve všech věcech veřejné vysoké školy. Jiné orgány rozhodují v těchto věcech pouze, pokud tak zákon vysloveně stanoví. O návrhu na jmenování rektora se usnáší akademický senát. Samotného rektora pak na návrh AS podaného prostřednictvím Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy (dále jen MŠMT) jmenuje a odvolává

³ K § 4 Důvodové zprávy k zákonu č. 111/1998 Sb., o vysokých školách, in: ASPI [cit. 2018-2-1].

prezident republiky. Rektor se může nechat zastupovat v jím určeném rozsahu prorektory, které sám jmenuje a odvolává, a kteří jsou přímo jemu odpovědní.

K dalším samosprávným orgánům patří vědecká rada (případně podle zaměření školy umělecká rada) a disciplinární komise. Členy vědecké rady jmenuje a odvolává rektor z řad významných představitelů oborů, ve kterých daná vysoká škola realizuje svoji činnost. V její kompetenci je především projednávání dlouhodobé záměru, schvalování studijních programů a vykonávání působnosti v habilitačních řízeních a řízeních ve věcech jmenování profesorem. Disciplinární komise je pak orgánem, který je určen k projednávání disciplinárních přestupků studentů a minimálně polovina jejich členů musí být studenty. Disciplinární komise se nezřizuje, pokud je vysoká škola univerzitou. V tomto případě se ustanovují disciplinární komise pouze na jednotlivých fakultách.

Mimo samosprávné akademické orgány musí veřejná vysoká škola ustanovit podle zákona i tzv. „další orgány“, kterými jsou rada vysoké školy a kvestor. Kvestor řídí vnitřní správu a hospodaření veřejné vysoké školy a jmenuje a odvolává jej rektor. Kvestor také může vystupovat jménem veřejné vysoké školy v rozsahu stanovené opatřením rektora.

Rada vysoké školy je určena k tomu, aby v mezích samosprávné působnosti dané veřejné vysoké školy prosazovala veřejný zájem, a to především v návaznosti na rozsáhlý majetek, které stát vysokým školám poskytl. Správní rada se zejména vyjadřuje k dlouhodobému záměru vysoké školy, k jejímu rozpočtu nebo k výročním zprávám o její činnosti a o jejím hospodaření, a v neposlední řadě také k samotným výsledkům hodnocení její činnosti. Při všech těchto činnostech má správní rada především dbát *„na zachování účelu, pro který byla veřejná vysoká škola zřízena, na uplatnění veřejného zájmu její činnosti a na řádném hospodaření s majetkem.“*⁴

Jak bylo naznačeno výše, své vnitřní záležitosti vysoké školy upravují vnitřními předpisy, které jsou projevem jejich autonomie. Ty musí být v souladu s právním řádem. Jedná se o abstraktní akty mající normativní charakter. Nejsou ovšem obecně závazné a nejsou proto prameny práva.⁵ Tyto vnitřní předpisy podléhají registraci MŠMT, která o ní musí

⁴ § 15 odst. 8 zákona č. 111/1998 Sb., o vysokých školách a o změně doplnění dalších zákonů (zákon o vysokých školách), ve znění pozdějších předpisů.

⁵ JURNÍKOVÁ, Jana. Správní právo: zvláštní část. 6., dopl. vyd. Brno: Masarykova univerzita, 2009, s. 186. ISBN 978-80-210-4847-8

rozhodnout do 90 dní. Své rozhodnutí ministerstvo vyznačuje na stejnopisu daného předpisu a tím se stává platným. Obdobně ministerstvo postupuje v případě jejich změny. Pokud ministerstvo odmítne jejich registraci, vydá o této skutečnosti rozhodnutí.

Zákon vyjmenovává základní dokumenty, které ukládá veřejným vysokým školám k přijetí. Jsou jimi Statut veřejné vysoké školy, Volební a jednací řád akademického senátu, Vnitřní mzdový předpis, Jednací řád vědecké rady, Řád výběrového řízení pro obsazování míst akademických pracovníků, Studijní a zkušební řád, Stipendijní řád a Disciplinární řád pro studenty. Stanoveny jsou náležitosti pouze statutu a to demonstrativním výčtem, podle kterého musí dokument obsahovat především název, sídlo a typ dané veřejné vysoké školy, podmínky pro přijetí uchazeče ke studiu a způsob podávání přihlášek, ustanovení o poplatcích spojených se studiem, ale i vnitřní organizační strukturu nebo pravidla pro hospodaření dané veřejné vysoké školy. Zbylé náležitosti lze označit za fakultativní. Ve statutu musí být rovněž určeno, jestli veřejná vysoká škola vydá jiný vnitřní předpis, než který vyjmenovává zákon o vysokých školách.

1.1.2 Právní postavení fakult

Fakulty patří mezi tradiční součásti vysokých škol. Jedná se o části vysoké školy, které realizují alespoň jeden akreditovaný studijní program, a vykonávají základní činnosti vysoké školy. Jejich důležitost podtrhává prostor, který je této součásti vysoké školy věnován v zákoně o vysokých školách. Fakulta má rovněž právo používat vlastní akademické insignie a konat akademické obřady. O jejich zřízení, sloučení, splnutí, rozdělení nebo zrušení rozhoduje akademický senát vysoké školy, a to jen na návrh rektora. Takovéto rozhodnutí je podmíněno dřívějším kladným stanoviskem Akreditační komise.

Samotná fakulta není právnickou osobou jako veřejná vysoká škola, má ovšem právo rozhodovat anebo jednat jménem univerzity ve věcech týkajících se jí. Tyto otázky jsou upraveny v § 24 zákona o vysokých školách jako práva fakulty, a patří sem zejména vnitřní organizace, zaměření a uspořádání v otázkách základních činností vysokých škol, ustavování samosprávných akademických orgánů, vytváření a realizace studijních programů, pracovněprávní vztahy, zahraniční styky a aktivity či nakládání s přidělenými

finančními prostředky a s prostředky získaných z doplňkové činnosti. Další pravomoci mohou být fakultám svěřeny statutem univerzity.

Fakulta rovněž tvoří své orgány, jak bylo naznačeno výše, které jsou rozlišovány na samosprávné akademické orgány, mezi které patří akademický senát fakulty, děkan, vědecká rada fakulty a disciplinární komise, a na tzv. další orgány, kterými je tajemník.

I v případě fakulty je akademický senát zastupitelským orgánem voleným akademickou obcí fakulty ze svých řad. Jeho právní regulace je podobná regulaci akademického senátu univerzity. Zákon ukládá, že AS má minimálně devět členů, jejichž volební období je maximálně tříleté. Z volených členů musí být minimálně třetina a maximálně polovina tvořena studenty fakulty. Dále zákon ukládá za neslučitelné členství v AS s funkcemi děkana nebo proděkana. Ve zbylých organizačních záležitostech i zde zákon ponechává prostor pro jejich regulaci vnitřními předpisy fakulty. Volební a jednací řád stanoví počet členů, způsob jejich volby a volby předsedy senátu, případné orgány senátu, apod. Jeho zasedání jsou vždy veřejně přístupná. I konstrukce pravomocí je podobná jako u akademického senátu vysoké školy. Senát schvaluje návrh vnitřních předpisů fakulty, které postupuje ke schválení akademickému senátu univerzity, schvaluje rozdělení finančních prostředků fakulty, které předkládá děkan, a kontroluje jejich využívání a schvaluje výroční zprávy o činnosti a o hospodaření fakulty rovněž předkládané děkanem.

V čele fakulty pak stojí děkan. Jeho funkční období je čtyřleté. Děkan může být zvolen pouze na dvě po sobě navazující funkční období. Má podobné postavení v čele fakulty jako rektor v čele univerzity. Je jejím statutárním orgánem a stejně jako rektor i on jedná a rozhoduje ve všech věcech fakulty, pokud zákon nestanoví jinak. Je jmenován a odvoláván na návrh příslušného akademického senátu rektorem. Děkana zastupují proděkani, které sám jmenuje a odvolává. Rozsah jejich zastupování rovněž určuje sám.

I vědecká (umělecká) rada fakulty má analogickou regulaci jako vědecká (umělecká) rada univerzity. Vědecká rada fakulty je tvořena významnými představiteli oborů, v nichž fakulta realizuje svoji činnost, a která projednává dlouhodobý záměr fakulty, schvaluje její studijní programy a také vykonává působnost v habilitačním řízení a v řízení ke jmenování profesorem podle zákona o vysokých školách. Jejím předsedou je děkan fakulty.

Disciplinární komise se v případě univerzit neustanovuje na úrovni vysoké školy, ale disciplinární komise fakulty tak má zcela totožné poslání jako disciplinární komise vysoké školy neuniverzitního typu.

Nesamosprávným a neakademickým orgánem je naopak tajemník fakulty, kterého jmenuje a odvolává děkan fakulty. V jeho pravomoci je řídit hospodaření a vnitřní správu fakulty v rozsahu stanovené opatřeními děkana. Tajemník má v rámci fakulty tedy obdobné postavení, jako kvestor v rámci celé veřejné školy.

Jak bylo naznačeno výše, fakulta má rovněž své vnitřní předpisy, které musí být v souladu s vnitřními předpisy univerzity, a samozřejmě v souladu s právním řádem. Tyto předpisy upravují záležitosti fakulty, které jsou v její samosprávné působnosti, a upravuje její vztahy k univerzitě, které neupravuje zákon. Patří mezi ně statut fakulty, na jehož náležitosti se podpůrně použijí ustanovení o statutu veřejné vysoké školy, volební a jednací řád akademického senátu fakulty, jednací řád vědecké rady fakulty, disciplinární řád pro studenty a další předpisy, pokud tak stanoví statut fakulty.

1.2 Financování veřejných vysokých škol

Veřejná vysoká škola sestavuje na každý kalendářní rok svůj rozpočet, podle kterého hospodáří. Zákon o vysokých školách výslovně zakazuje, aby tento rozpočet byl deficitní. Též zákon v ustanovení § 18 odst. 2 podává výčet možných příjmů veřejné vysoké školy. Jejich hlavní část tvoří příjmy z veřejných zdrojů.

Příjmy z veřejných zdrojů je možné rozčlenit do čtyř základních oblastí. První a rozhodující oblastí, jejímž cílem je zajistit naplňování základního poslání vysokých škol, je financování vzdělávací činnosti. Ta je financována především z kapitoly 333 státního rozpočtu. Druhou významnou oblastí, orientovanou na vytváření podmínek pro další rozvoj vzdělávacích institucí (a finančně zajišťovanou dle samostatné metodiky) je programové financování. Třetí je oblast výzkumu, experimentálního vývoje a inovací a čtvrtou samostatně vykazovanou, a v posledních letech získávající mimořádně na významu, je oblast financování z operačních programů EU.⁶

⁶ Individuální projekty. Msmt [online]. Praha: MŠMT ©2018 [cit. 2018-02-02]. Dostupné z: <http://kredo.reformy-msmt.cz/kredo-pro-vysoke-skoly/efektivni-financovani-pro>

Národní veřejné prostředky investované do vysokého školství v roce 2015 se přiblížily částce 30 mld. Kč. Tyto prostředky směřují zejména do oblasti vzdělávací činnosti, která představuje 66 % objemu investovaných finančních prostředků. Dále následují výzkum, vývoj a inovace (25 %), programové financování (6 %) a spolufinancování operačních programů EU (3 %).⁷

4 základní oblasti financování VVŠ v ČR

Obrázek č. 1: Základní oblasti financování VVŠ v ČR⁸

V roce 2016 bylo z rozpočtu MŠMT vysokým školám vyplaceno včetně programů EU celkem 31 388 559 341,8 Kč. Objem 21 671 245 970,8 Kč představuje výdaje na činnosti mimo výzkum a vývoj, tedy na činnost vzdělávání. Dalších 9 717 313 371,2 Kč jsou výdaje určené na výzkum a vývoj.⁹

Rozhodující část finančních prostředků na činnost mimo výzkum a vývoj je veřejným vysokým školám, kterých v roce 2016 v ČR působilo 26, přidělována formou příspěvku. V roce 2016 se jednalo o částku 19 080 395 358,3 Kč, tedy 88,0 %. Rozhodující část příspěvku (cca 80 %) byla stanovena normativně odvozením od rozsahu a obsahu

⁷ Ibidem.

⁸ Ibidem.

⁹ Ibidem

vzdělávací činnosti vysoké školy (tzv. ukazatel A) a zohledněním parametrů výkonů a kvality veřejných vysokých škol (ukazatel K).¹⁰

Rozhodnutí o způsobu stanovení výše finančních prostředků přidělovaných jednotlivým veřejným vysokým školám na rok 2017 navazovalo na situaci roku 2016, kdy po letech uplatňování silných diferenciačních mechanismů při výpočtu výše příspěvku bylo nutné stabilizovat rozpočty veřejných vysokých škol. Z tohoto důvodu v roce 2016 nebyly tyto diverzifikační prvky použity a prostředky institucionálního financování byly školám rozděleny v poměrech předchozího roku 2015.

Hlavní zásady financování v roce 2017

Rozhodující část prostředků ze státního rozpočtu představující příspěvek na vzdělávací činnost je přidělována normativně prostřednictvím rozpočtového okruhu I – institucionální financování veřejných vysokých škol. Výše prostředků v tomto rozpočtovém okruhu v roce 2017 činí 16 186 tis. Kč. Institucionální financování je odvozeno od rozsahu a ekonomické náročnosti výkonů vysokých škol (část fixní – dříve tzv. ukazatel A) a hodnocení výstupů činnosti vysokých škol a jejich kvality (část výkonová – dříve tzv. ukazatel K). Poměr fixní části a výkonové části v roce 2017 byl nastaven v poměru 90 %-10 %.¹¹

1.2.1 Příspěvek na vzdělávací činnost

Jak již bylo řečeno, rozhodující část prostředků na činnost vysokých škol je poskytována formou příspěvku na vzdělávací a vědeckou, výzkumnou, vývojovou a inovační, uměleckou nebo další tvůrčí činnost. Nespotřebovaný zůstatek příspěvku je za podmínek stanovených zákonem o vysokých školách převoditelný do fondů tvořených vysokou školou. Financování vysokých škol je postaveno zejména na výkonu vysoké školy.

¹⁰ Výroční zpráva o stavu a rozvoji vzdělávání v České republice v roce 2016. Msmt [online]. Praha: MŠMT ©2018 [cit. 2018-02-02]. Dostupné z: http://www.msmt.cz/uploads/Statistika_skolstvi/vyrocní_zpravy/Vyrocní_zprava_vzdelavani_2016_public.pdf

¹¹ Financování terciálního vzdělávání. European Commission [online]. Praha: European Commission ©2018 [cit. 2018-01-03]. Dostupné z: https://eacea.ec.europa.eu/national-policies/eurydice/content/higher-education-funding-21_cs

Pro stanovení výše příspěvku je rozhodný typ a finanční náročnost akreditovaných studijních programů a programů celoživotního vzdělávání, počet studentů a dosažené výsledky ve vzdělávací a tvůrčí činnosti a její náročnost. Pro výši příspěvku je také rozhodný strategický záměr pro oblast vysokého školství vypracovaný ministerstvem školství (a jeho každoroční aktualizace) a strategický záměr veřejné vysoké školy (rovněž každoročně aktualizovaný). Do nabytí účinnosti novely zákona o vysokých školách č. 137/2016 Sb. se jednalo o dlouhodobý záměr. Prostředky na činnost jsou dále poskytovány formou dotací, které jsou (až na výjimky stanovené zákonem) nepřevoditelné do příštích let. Dotace je vysoké škole poskytována na rozvoj, dále může být poskytnuta zejména na ubytování a stravování.

Způsob výpočtu výše příspěvku a dotací jednotlivým vysokým školám stanovují interní pravidla ministerstva školství (Pravidla pro poskytování příspěvků a dotací veřejným vysokým školám Ministerstvem školství, mládeže a tělovýchovy – dále jen Pravidla).

Rozhodující část prostředků ze státního rozpočtu představující příspěvek na vzdělávací činnost je přidělována normativně prostřednictvím rozpočtového okruhu I – institucionální financování veřejných vysokých škol. Institucionální financování je odvozeno od rozsahu a ekonomické náročnosti výkonů vysokých škol (část fixní – dříve tzv. ukazatel A) a hodnocení výstupů činnosti vysokých škol a jejich kvality (část výkonová – dříve tzv. ukazatel K).

Fixní část rozpočtového okruhu I vychází z kvantifikace výkonů vysokých škol s přednostním zaměřením na počet studentů a na finanční náročnost akreditovaných studijních programů. Fixní část rozpočtového okruhu I představuje zásadní stabilizační prvek financování vysokých škol.

Poskytnutí prostředků ve fixní části je vázáno na zabezpečení odpovídajících výkonů vysokých škol. Tato skutečnost je ověřována porovnáním skutečných hodnot v následujících dvou parametrech: Počet přepočtených studií zapsaných do prvních ročníků všech typů studijních programů a hodnota průměrného koeficientu ekonomické náročnosti těchto studií. Porovnání je provedeno mezi skutečnostmi k 31. 10. aktuálního akademického roku s referenčními hodnotami, kterými jsou tytéž údaje z roku předchozího. Metodika financování již nepracuje s limity počtů studentů používanými v předchozích letech.

Studijní programy jsou však i nadále děleny do kategorií z hlediska ekonomické náročnosti. Ekonomická náročnost je stanovována ve stupnici sedmi hodnot, kde programy oceněné základním normativem mají koeficient ekonomické náročnosti 1,0, programy s nejvyšší ekonomickou náročností mají koeficient 5,9.¹²

Stanovení objemu výdajů výkonové části rozpočtového okruhu I jednotlivým vysokým školám je realizováno prostřednictvím osmi indikátorů. Cílem volby jednotlivých indikátorů je podpora kvalitních výstupů vysokých škol. Každá vysoká škola získává ve sledovaném období v jednotlivých indikátorech podíl na celkových výsledcích všech škol. Celkový podíl stanovený z vážených podílů na jednotlivých indikátorech pak odpovídá podílu vysoké školy na finančních prostředcích alokovaných ve výkonové části. Vysoká škola, která meziročně zlepšuje své výsledky a zvyšuje svůj podíl na celkových výsledcích všech škol, získává více finančních prostředků.

Kvalitativní a výkonové ohodnocení vysokých škol pro účely rozpočtu na rok 2015 bylo v ukazateli K provedeno podle následujících dílčích indikátorů:

Tabulka č. 1: Indikátory výkonové části¹³

Indikátory výkonové části (celkem)	100 %
Výsledky výzkumu, vývoje a inovací	30 %
Výsledky umělecké činnosti	3 %
Externí příjmy VŠ spojené se vzdělávací a tvůrčí činností	10 %
Kvalifikační struktura akademických pracovníků	4 %
Zaměstnanost absolventů	10 %
Podíl cizinců	8 %
Vyslání a přijatí studenti v rámci mobilitních programů	20 %
Absolventi	15 %

¹² Pravidla pro poskytování příspěvku a dotací 2018. msmt [online]. Praha: MŠMT ©2018 [cit. 2018-02-02]. Dostupné z: <http://www.msmt.cz/file/45851/>

¹³ Ibidem

V rámci rozpočtového okruhu I jsou nastaveny samostatné postupy pro stanovení výše prostředků pro umělecké veřejné vysoké školy a neuniverzitní veřejné vysoké školy. Od roku 2018 je plánováno zahájení přechodu na nový model institucionálního financování veřejných vysokých škol, který by měl obsahovat prvky víceletého financování.¹⁴

Rozpočtový okruh I: Institucionální financování veřejných vysokých škol – část fixní (FIX) a část výkonová (K) v roce 2018

Institucionální financování veřejných vysokých škol (dále jen VVŠ) je odvozeno od rozsahu a ekonomické náročnosti výkonů VVŠ (část fixní) a výstupů činnosti VVŠ a jejich kvality (část výkonová). Poměr fixní části a výkonové části je 82,85 % a 17,15 %, což je zásadní posun oproti roku 2017, kdy poměr činil 90 % a 10 %.¹⁵

Fixní část (FIX) rozpočtového okruhu I vychází z kvantifikace výkonů VVŠ s přednostním zaměřením na počet studentů a na finanční náročnost akreditovaných studijních programů. Fixní část je základním stabilizačním prvkem rozpočtů jednotlivých VVŠ. Poskytnutí prostředků ve fixní části je vázáno na zabezpečení odpovídajících výkonů VVŠ.

Výkonová část (K) rozpočtového okruhu I kvantifikuje výkony VVŠ se zaměřením na výsledky ve vzdělávací a tvůrčí činnosti. Pro porovnání kvality a výkonů jsou VVŠ rozděleny do 4 segmentů, v nichž jsou odděleně, pouze mezi VVŠ v daném segmentu, porovnávány dosažené hodnoty v jednotlivých indikátorech kvality a výkonu (dále také jen indikátory).

Segment 1 tvoří umělecké veřejné vysoké školy, segment 2 veřejné vysoké školy neuniverzitní, do segmentů 3 a 4 jsou zbývající školy rozděleny s ohledem na jejich velikost a objemy výkonů ve výzkumu a vývoji. Rozdělení do segmentů je následující:

- segment 1 – AMU, AVU, JAMU, VŠUP
- segment 2 – VŠPJ, VŠTE

¹⁴ Financování terciálního vzdělávání. European Commission [online]. Praha: European Commission ©2018 [cit. 2018-01-03]. Dostupné z: https://eacea.ec.europa.eu/national-policies/eurydice/content/higher-education-funding-21_cs

¹⁵ Pravidla pro poskytování příspěvku a dotací 2018. msmt [online]. Praha: MŠMT ©2018 [cit. 2018-02-02]. Dostupné z: <http://www.msmt.cz/file/45851/>

- segment 3 – JU, UJEP, VFU, OU, UHK, SU, VŠCHT, ZČU, TUL, UP, VŠB-TUO, UTB, VŠE, ČZU, MENDELU
- segment 4 – UK, MU, UPOL, ČVUT, VUT.¹⁶

Velikost segmentů 2, 3 a 4, resp. jejich podíl na celku je stanoven jako součet podílů všech VVŠ zahrnutých do příslušného segmentu ve výpočtu výkonové části rozpočtu na rok 2017. U segmentu 1 se jeho velikost stanovuje jako součet podílů všech VVŠ daného segmentu ve výpočtech rozpočtu na roky 2017, 2015 a 2013.¹⁷

1.2.2 RIV a RUV

Rejstřík informací o výsledcích (dále jen RIV) navazuje na Registr informací a publikací výzkumu a vývoje (dále jen RIP), který byl jako databáze provozován Úřadem vlády ČR do roku 1995. RIV zahrnuje údaje o výsledcích výzkumu a vývoje uplatněných od roku 1993.¹⁸

Na FaVU se začaly vyhodnocovat výsledky vědy a výzkumu v roce 2012. V roce 2013 byly odvedeny první údaje a započteny byly v roce 2014, kde se také poprvé projevíly v rozpočtu FaVU. Finanční hodnota bodu K je pohyblivá. FaVU z dostupných informací a vykázaných bodů očekává, že do roku 2019 se bude částka zvyšovat. Do rozpočtu FaVU pro rok 2018 se promítají body RIV získané kumulativně za výstupy do roku 2016. Celkový bodový zisk v daném roce činil 468,478 bodu, což je 1 363 828,- Kč.¹⁹

Registr uměleckých výstupů (dál jen RUV) je vlastně obdobou RIVu pro umělecké výstupy. Tyto výstupy jsou tříděny do sedmi segmentů (Výtvarné umění, Architektura, Design, Audiovizí, Hudba, Literatura, Scénická umění) podle tří kategorií. V letech 2010 až 2012 byl projekt RUV financován z Centralizovaného rozvojového projektu a účastnilo se ho sedmnáct uměleckých VŠ a fakult a Přírodovědecká fakulta Univerzity Palackého v Olomouci. Následně byl v letech 2013 až 2015 podpořen z fondu vzdělávací

¹⁶ Pravidla pro poskytování příspěvku a dotací 2018. msmt [online]. Praha: MŠMT ©2018 [cit. 2018-02-02]. Dostupné z: <http://www.msmt.cz/file/45851/>

¹⁷ Ibidem

¹⁸ Výzkum. Úřad vlády ČR. [online]. Praha: Úřad vlády ČR, ©2018 [cit. 2018-02-02]. Dostupné z: <http://www.vyzkum.cz/>

¹⁹ Ibidem

politiky MŠMT. V roce 2013 se do projektu zapojilo dalších třicet neuměleckých fakult napříč celou Českou republikou. V rozpočtu se výsledky projevují v ukazateli F.²⁰

Tabulka č. 2: Bodové hodnocení Fakulty výtvarných umění v Registru uměleckých výstupů²¹

Název	2012	2013	2014	2015	2016	Celkem
FaVU	4 931,20	5 425,73	5 539,70	5 341,26	6 340,86	27 578,75

1.2.3 Další příjmy veřejných vysokých škol

Mezi další příjmy VŠ patří podpora výzkumu, experimentálního vývoje a inovací. Pod tímto označením lze rozlišit účelovou podporu a institucionální podporu (dále jen IP). Pod první pojem lze zahrnout podpory poskytnuté na grantový projekt, programový projekt, specifický vysokoškolský výzkum nebo velkou infrastrukturu. Institucionální podpora se poskytuje na dlouhodobý koncepční rozvoj výzkumné organizace, mezinárodní spolupráci ČR, operační programy, zabezpečení veřejné soutěže a věcné nebo finanční ocenění mimořádných výsledků a to ve všech případech ve výzkumu, vývoji a inovacích, dále za finanční ocenění propagace či popularizace výzkumu, vývoje a inovací, anebo na náklady spojené s činností organizací, mezi jejichž činnosti patří účelová podpora vědy a výzkumu z veřejných prostředků (např. Rada pro výzkum, vývoj a inovace, Grantová agentura České republiky nebo Akademie věd České republiky).²²

Dalším příjmem jsou dotace ze státního rozpočtu. Ty se podle zákona o vysokých školách poskytují zejména na ubytování a stravování studentů. I pro jejich výši jsou rozhodné dlouhodobé záměry dané veřejné vysoké školy a ministerstva. Jejich podmínky, užití a zúčtování se i v tomto případě řídí zákonem o rozpočtových pravidlech a zákonem o podpoře výzkumu a vývoje z veřejných prostředků. Za účelné využívání příjmů a dotací ze státního rozpočtu je ministrovi školství odpovědný rektor dané veřejné vysoké školy.

Jedním z příjmů veřejné vysoké školy jsou poplatky spojené se studiem, které jsou upraveny v § 58 zákona o vysokých školách. Jsou jimi poplatek za úkony spojené

²⁰ RUV – Registr uměleckých výstupů. Iruv [online]. Praha: MŠMT ©2018 [cit. 2018-02-02]. Dostupné z: <https://www.iruv.cz>

²¹ Vlastní zpracování

²² Zákon č. 130/2002 Sb., o podpoře výzkumu, experimentálního vývoje a inovací z veřejných prostředků a o změně některých souvisejících zákonů (zákon o podpoře výzkumu, experimentálního vývoje a inovací), ve znění pozdějších předpisů.

s příjímacím řízením, poplatek za studium při prodloužení doby studia, poplatek za další studium a poplatek za studium ve studijním programu uskutečňovanému v cizím jazyce. Tyto poplatky může veřejná vysoká škola stanovit libovolně. Zákon stanovuje pouze jejich horní limit, který je určen procentuální částí základu, který vyhláší každý rok MŠMT.

K dalším příjmům veřejné vysoké školy patří jiné příjmy a dotace ze státního rozpočtu, příjmy a dotace ze státních fondů, z Národního fondu a z rozpočtů obcí a krajů, výnosy z majetku, výnosy z doplňkové činnosti a příjmy z darů a z dědictví.

1.3 Hospodaření veřejných vysokých škol

Veřejná vysoká škola vlastní majetek, který jí stát svěřil k plnění činností, pro které byla zřízena. Tento majetek mohou tvořit jak movité věci, tak nemovité věci, včetně bytů, práva a jiné majetkové hodnoty. Z cenných papírů může veřejná vysoká škola nabývat pouze ty vydané státem nebo ty, u kterých se stát za jejich splacení zaručil. Veřejná vysoká škola může rovněž nabývat cenné papíry obchodní společnosti, do níž předtím vložila majetek.

O nakládání s majetkem vysoké školy rozhoduje rektor. Ten je za jeho účelné využívání odpovědný ministrovi školství. Jiné orgány nebo osoby mohou o majetku veřejné školy rozhodovat pouze, pokud je jim k tomu stanovená pravomoc statutem dané veřejné vysoké školy. V případech, kdy VVŠ hodlá nabývat nebo zcizovat nemovité věci, nabývat nebo zcizovat movité věci, jejichž cena je pětinasobně vyšší, než ta, podle nichž je lze podle zákona o dani z příjmu považovat za hmotný majetek, zřídit věcné břemeno nebo předkupní právo anebo hodlá založit jinou právnickou osobu, zákon vyžaduje k rozhodnutí rektora předchozí souhlas správní rady dané veřejné vysoké školy.

Svůj majetek musí veřejná vysoká škola využívat pouze k plnění těch úkolů, ke kterým byla zřízena, tedy k vzdělávací, vědecké, a k dalším činnostem. Může ho rovněž využívat i k doplňkové činnosti, pokud je v souladu s vysokoškolským zákonem. Ta je vysokoškolským zákonem definovaná jako činnost vykonává za úplatu, a která navazuje na činnosti dané vysoké školy, nebo jako činnost sloužící k efektivnějšímu využívání lidských zdrojů a majetku. Tato činnost nesmí ohrozit kvalitu, rozsah a ani dostupnost

těch činností, k jejichž realizaci byla vysoká škola prvořadě zřízena, tedy především ke vzdělávací, vědecké, výzkumné nebo tvůrčí činnosti.

Součástí hospodaření vysokých škol je i nakládání s investičním majetkem, který je dlouhodobého charakteru. Doba používání je delší než jeden rok a cena rovna nebo vyšší než 40 tis. Kč. U nehmotného majetku je cena rovna nebo vyšší než 60 tis. Kč. Investiční majetek členíme na hmotný investiční majetek, nehmotný investiční majetek, finanční investice. Do investičního majetku patří vždy budovy a pozemky. Odpisovaný majetek jsou budovy, stroje, zařízení, inventář, dopravní prostředky. Neodpisovaný majetek jsou některé pozemky a umělecká díla. Na FaVU podávají své návrhy a požadavky na nákupy investičního majetku vedoucí ateliérů, kabinetů, katedry a také proděkan děkanovi fakulty. Děkan s vedením fakulty rozhoduje o tom, který návrh přijmou a který se neuskuteční. Seznam plánovaných nákupů investic předkládá děkan AS FaVU pro daný rok a je pak zvlášť přidán jako dodatek rozpočtu.

V rámci otevřenosti vůči veřejnosti je veřejná škola povinna každoročně vypracovat a poté MŠMT předložit výroční zprávu o činnosti a výroční zprávu o hospodaření vysoké školy. Termín a formu těchto zpráv stanovuje ministr školství opatřením zveřejněném ve Věstníku ministerstva. Tyto publikace musí být rovněž zveřejněné jako neperiodické publikace. Výroční zpráva o hospodaření musí kromě náležitosti stanovených zákonem o neperiodických publikacích²³ obsahovat mimo jiné roční účetní závěrku a zhodnocení základních údajů v ní obsažených, přehled o peněžních příjmech a výdajích, přehled rozsahu příjmů a výnosů v členění podle zdrojů, vývoj a konečný stav fondů, stav a pohyb majetku a závazků, úplný objem nákladů v členění na náklady pro plnění činností doplňkových a ostatních. Pokud byla výroční zpráva ověřena auditorem, pak musí obsahovat výrok auditora k roční účetní závěrce. Tyto publikace musí být spolu s výsledky hodnocení činnosti veřejné vysoké školy veřejně přístupné.

1.3.1 Rozpočet veřejné vysoké školy a její součásti

Veřejné vysoké školy, a analogicky i její součásti, hospodaří skrze rozpočty. Rozpočet lze definovat jako obecný souhrn veškerých výdajů a příjmů v určitém období. V případě jednotlivých institucí se tedy jedná o jejich plán finančního hospodaření, který obsahuje

²³ Srov. § 2 zákona č. 37/1995 Sb., o neperiodických publikacích, ve znění pozdějších předpisů.

očekávané a odhadované finanční toky. Typickým časovým obdobím, na které je rozpočet sestavován, je jeden rok. V případě veřejných vysokých škol je doba jednoho kalendářního roku vysloveně uložena zákonem.²⁴

Rozpočet VUT je obsažen v § 18 zákona. Rozpočet, který nesmí být deficitní, předkládá rektor. V § 18 odst. 6 taxativní výčet přípustných fondů. Samotné podmínky tvorby těchto fondů a využití prostředků v nich zákon ponechává na určení samotnou veřejnou vysokou školou pomocí vnitřních předpisů. Zákon sám obsahuje jen několik zásad.

Prvním z fondů je rezervní fond, který je určený v první řadě na krytí ztrát v příštích účetních obdobích. Tento fond se vytváří z části zisku po zdanění a případně dalšími prostředky, které mohou být převedené z fondu reprodukce majetku, z fondu odměn nebo z fondu provozních prostředků z minulého účetního období dle vnitřních předpisů. Takto převedené prostředky, ale zákon zakazuje použít na financování takových činností, při kterých se veřejná vysoká škola účastní hospodářské soutěže nebo ji může ovlivnit. Prostředky z tohoto fondu lze rovněž použít na úhradu sankcí za předpokladu, že byly uhrazené případné ztráty z let minulých.

Dalším je fond reprodukce investičního majetku, který se rovněž vytváří z části zisku po zdanění a dále ze zůstatku příspěvku ze státního rozpočtu k 31. 12. daného roku a z odpisů hmotného a nehmotného majetku podle zákona o účetnictví.²⁵ Zdrojem tohoto fondu mohou být rovněž prostředky převedené z jiných fondů, jmenovitě z rezervního fondu, z fondu odměn a z fondu provozních prostředků.

Následujícím fondem je stipendijní fond. Tento fond je tvořen převodem poplatků za studium s výjimkou poplatku za uskutečňování studijního programu v cizím jazyce. Dalším zdrojem jsou převody daňově uznatelných výdajů podle zákona o dani z příjmu. Prostředky z tohoto fondu se zásadně využívají na vyplácení stipendií tak, jak stanoví stipendijní řád veřejné vysoké školy.

Dále je tu fond odměn, který je vytvářen též z části zisku po zdanění a rovněž prostředky převedené z jiných fondů – z fondu reprodukce investičního majetku, z rezervního fondu

²⁴ § 18 odst. 1 zákona č. 111/1998 Sb., o vysokých školách a o změně a doplnění dalších zákonů (zákon o vysokých školách), ve znění pozdějších předpisů.

²⁵ Srov. zákon č. 563/1991 Sb., o účetnictví, ve znění pozdějších předpisů.

a z fondu provozních prostředků, za obdobných podmínek jako u prvního fondu. Prostředky tohoto fondu lze použít k výplatě odměn podle vnitřního mzdového předpisu.

Fond účelově určených prostředků je fond vytvářený „z účelově určených darů, s výjimkou darů určených na pořízení a technické zhodnocení dlouhodobého majetku, z účelově určených peněžních prostředků ze zahraničí, a z účelově určených veřejných prostředků, včetně prostředků účelové a institucionální podpory výzkumu, experimentálního vývoje a inovací z veřejných prostředků, které nemohly být veřejnou vysokou školou použity v rozpočtovém roce, ve kterém jí byly poskytnuty.“²⁶ Je jediným fondem, u kterého převody prostředků oběma směry zakazuje zákon.

Sociální fond „je tvořen základním přidělem na vrub nákladů veřejné vysoké školy do výše 2 % z ročního objemu nákladů veřejné vysoké školy zúčtovaných na mzdy, náhrady mzdy a odměny za pracovní pohotovost.“²⁷

Posledním fondem je fond provozních prostředků, který je stejně jako fond reprodukce majetku tvořen z části zisku po zdanění a z části zůstatku příspěvku ze státního rozpočtu. Rovněž i zde mohou být tvořeny převodem prostředků z jiných fondů a to z rezervního fondu, z fondu odměn nebo z fondu reprodukce investičního majetku za stejných zásad jako v předchozích případech.

1.3.2 Metodika Full Cost (FC)

V letech 2011 a 2012 byl na VUT v Brně realizován projekt Implementace Full Cost Modelu do systému řízení VUT v Brně, jehož cílem bylo „vytvoření a používání Full Cost Metodiky (FCM) jako komplexního a efektivního nástroje pro sledování a vykazování skutečně vynaložených nákladů na projekty (a to přímých i nepřímých).“²⁸ Obecnou náplní metodiky Full Cost je vyčlenit všechny náklady a následně je rozčlenit na náklady přímé (spotřební materiál, cestovné) a nepřímé (náklady na energie, správu

²⁶ § 18 odst. 9 zákona č. 111/1998 Sb., o vysokých školách a o změně a doplnění dalších zákonů (zákon o vysokých školách), ve znění pozdějších předpisů.

²⁷ Ibidem.

²⁸ Projekt Implementace Full Cost Modelu do systému řízení VUT v Brně s registračním číslem CZ.1.07/2.4.00/16.0003 byl financován z prostředků EU a státního rozpočtu ČR prostřednictvím Operačního programu Vzdělávání pro konkurenceschopnost, prioritní osa, srov. 2.4. Metoda Full Cost. *Vysoké učení technické v Brně* [online]. Brno: Vysoké učení technické v Brně ©2018 [cit. 2018-05-16] Dostupné z: <https://www.vutbr.cz/vut/aktuality-f19528/implementace-full-cost-modelu-do-systemu-rizeni-vut-v-brne-d54008>

budov, centrální pracoviště atd.) napříč všemi nákladovými účty v účetním rozvrhu univerzity do kterého vstupují data z interního informačního systému univerzity, tj. SAPu. Z těchto nákladů se vyjmou účty, které v rámci prováděných výpočtů do FC nevstupují jako například střediska z čistě nerezijní náplní nebo platy akademických zaměstnanců.

1.4 Dozor a kontrola veřejných vysokých škol

Veřejná vysoká škola je projevem veřejné správy, resp. zájmové samosprávy, která slouží veřejnému zájmu, a která hospodáří především s veřejnými prostředky. Právní řád proto zná několik institutů, které zaručují její správné fungování, a prostředků, pro nápravu protiprávního stavu. Mezi nejdůležitější instituty patří dozor a kontrola veřejné správy.

Dozor v právu, resp. správní dozor, je činnost veřejné správy vykonávaná dozorcím orgánem, při kterém dochází k pozorování činností a jeho následným porovnáváním s požadovaným stavem stanoveným zákony, podzákonnými předpisy a povinnostmi uloženými daným subjektům správními akty dozorujičích orgánů, a následném možném použití sankčních prostředků při zjištění nesouladu s žádoucím stavem. Dozor se provádí u orgánů a osob, které nejsou hierarchicky podřízené dozorujičímu orgánů veřejné správy.^{29,30}

Naproti tomu kontrola v právnickém pojetí je součástí tzv. záruk zákonnosti veřejné správy. Smyslem institutů patřící mezi záruky zákonnosti je garantovat zákonnou realizaci všech cílů, úkolů a metod ve veřejné správě. Kromě samotné kontroly sem patří právo na informace, zrušení, změna a dočasné zastavení vadných správních aktů, uplatňování odpovědnosti za porušení právních povinností a přímé donucení ke splnění právní povinnosti.³¹

Cílem samotné kontroly je pak popsat daný jev, v našem případě činnost, a zhodnotit, jestli je v souladu s požadovaným stavem. Na rozdíl od dozoru, coby činnost veřejné správy, lze kontrolu, coby jednu ze záruk zákonnosti, aplikovat i na podřízené subjekty

²⁹ HENDRYCH, D a kol. Správní právo. Obecná část. 7. Vydání. Praha: C. H. Beck, 2009, s. 299 – 307. ISBN 978-80-7400-049-2.

³⁰ BAKEŠ, M. Finanční právo. 6 upr. vydání. Praha: 2012, s. 51. C. H. Beck. ISBN 978-80-7400-7

³¹ PRŮCHA, P. Správní právo: obecná část 7. dopl. a aktualiz. Vydání. Brno: Masarykova univerzita: Doplněk, 2007, s. 323 – 327. ISBN 978-80-7239-207-0.

veřejné správy a na vztahy v rámci dozorujícího orgánu, tzv. vnitřní kontrolní systém. Samotná odborná literatura ovšem přesnou dělicí hranici mezi těmito pojmy jednotně nevymezuje. Lze pouze podotknout, že se do značné míry překrývají.³²

V ekonomicko-manažerské literatuře je kontrola především zdůrazňována jako jeden z aspektů řízení vedle plánování, organizování, personalistiky a vedení, které tak tvoří ucelený systém. Samotný pojem kontroly pak rozlišuje v informačním, regulačním, institucionálním, represivním, motivačním a ve výchovném pojetí, které na sebe navzájem navazují. Jejím smyslem je tedy zjednodušeně zjistit informace o dané činnosti, zda je v souladu s požadovaným stavem, případně odstranit nežádoucí stav kontrolující institucí nebo na její popud a případně vyvodit represivní důsledky. V neposlední řadě obecně výchovně působit na kontrolovaný subjekt, aby předcházel vytváření nežádoucích stavů.³³

Jelikož tato práce není primárně zaměřená na právní stránku, stáhneme do pojmu kontrola i pojem záruky zákonnosti, a budeme tak používat pojmu kontrola pouze v jeho ekonomickém smyslu na základě jejího právního rozdělení a ustanovení zákonů.

1.4.1 Veřejná kontrola

Jak bylo popsáno výše, většina zdrojů veřejných vysokých škol pochází z různých veřejných rozpočtů, především ze státního rozpočtu. Jedná se tedy o veřejné financování. Občané, skrze jejichž daně plyne do těchto rozpočtů většina financí, mají právo vědět, jak jsou veřejné prostředky efektivně využívány. V první řadě občan může kontrolovat fungování veřejných vysokých škol sám za pomoci institutů zveřejňování hospodářských a výročních zpráv, veřejného zasedání akademického senátu nebo na základě zákona o svobodném přístupu k informacím.

Hlavní vliv občanů na rozdělování veřejných prostředků ovšem probíhá skrze veřejné volby, resp. skrze volené orgány. Tím nejvýznamnějším je Parlament ČR. Jeho dolní komora k této činnosti zřizuje zvláštní specializované pracovní orgány, kterými jsou výbory. Ty se podle dané specializace zabývají legislativní a kontrolní činností. Každý

³² Ibidem.

³³ REKTOŘÍK, J. a kol. Kontrolní systémy veřejné správy a veřejného sektoru. 1. vyd. Praha: 2003, s. 17, 18, 24 a 25. EKOPRESS, s.r.o., ISBN 80-86119-72-6.

výbor pak může dále zřídit své podvýbory. Mimo to může Poslanecká sněmovna zřizovat stále a dočasné komise, kterým může svěřovat úkoly v rámci své působnosti. Členy těchto komisí mohou být i osoby, které nejsou poslanci ČR.³⁴

Nejvýznamnější kontrolu provádí ovšem Vláda ČR prostřednictvím MŠMT. Základní kompetence ministerstev jsou upravené v kompetenčním zákoně.³⁵ V návaznosti na tento předpis vyjmenovává zákon o vysokých školách další pravomoci MŠMT při výkonu státní správy na úseku správy vysokého školství. Jeho úlohou je mimo jiné rozdělovat finanční prostředky z příslušné kapitoly státního rozpočtu jako příspěvky a dotace a kontrolovat jejich využití, registrovat vnitřní předpisy vysokých škol, vypracovávat a zveřejňovat výroční zprávu o stavu vysokého školství a dlouhodobý záměr ministerstva, atd.³⁶ Při této kontrole hospodaření veřejných vysokých škol postupuje MŠMT podle kontrolního řádu.³⁷

Právním řádem jsou dále ustanoveny dva nezávislé orgány, v jejichž kompetenci je také kontrola veřejných prostředků. Prvním z nich je Nejvyšší kontrolní úřad, který kontroluje hospodaření se státním, resp. s veřejným, majetkem a realizaci státního rozpočtu.³⁸ Druhým nezávislým orgánem je pak Úřad pro ochranu hospodářské soutěže, který provádí kontrolu v těch případech, kdy jsou zadávány veřejné zakázky vysokým školám, a také při jejich realizaci.³⁹

Neméně významnou je pak kontrolní činnost prováděná orgány samotné veřejné vysoké školy a jejich fakult, jejichž činnost byla popsána v předešlé subkapitole. Jmenovitě je to správní rada, akademický senát vysoké školy a fakulty, rektor a děkan, kvestor a tajemník.

³⁴ Zákon č. 90/1995 Sb., o jednacím řádu Poslanecké sněmovny, ve znění pozdějších předpisů.

³⁵ Srov. § 7 zákona č. 2/1969 Sb., o zřízení ministerstev a jiných ústředních orgánů státní správy České socialistické republiky, ve znění pozdějších předpisů.

³⁶ § 87 zákona č. 111/1998 Sb., o vysokých školách a o změně a o doplnění dalších zákonů (zákon o vysokých školách), ve znění pozdějších předpisů.

³⁷ Zákon č. 255/2012 Sb., o kontrole (kontrolní řád).

³⁸ Zákon č. 166/1993 Sb., o Nejvyšším kontrolním úřadu, ve znění pozdějších předpisů.

³⁹ Zákon č. 143/2001 Sb., o ochraně hospodářské soutěže a o změně některých zákonů (zákon o ochraně hospodářské soutěže), ve znění pozdějších předpisů.

1.4.2 Finanční kontrola

Finanční kontrola je jednou z forem finančního řízení. Jedná se o veřejno-mocenskou kontrolu využívání veřejných financí. Zákon o finanční kontrole lze na veřejné vysoké školy aplikovat na základě dvou skutečností. Veřejná vysoká škola je zaprvé orgánem veřejné správy ve smyslu zákona o finanční kontrole, který může být kontrolovanou osobou, a za druhé je kontrolovanou osobou v pozici žadatele a příjemce veřejné finanční podpory. Finanční kontrolu lze rozlišit na veřejnosprávní kontrolu, kontrolu vykonávanou podle mezinárodních smluv a vnitřní kontrolu.

První typ, veřejnosprávní kontrola, je systémem finanční kontroly vykonávané kontrolními orgány podle části druhé, hlavy první zákona o finanční kontrole. Ústředním orgánem je zde Ministerstvo financí (dále jen MF). Jeho funkcí je metodicky řídit, koordinovat a harmonizovat výkon finanční kontroly. V této činnosti jsou MF podřízené orgány územní finanční správy, tj. finanční úřady.⁴⁰

Dalším kontrolním orgánem u tohoto typu kontroly je správce příslušné kapitoly státního rozpočtu, tedy MŠMT, který je povinen zajistit kromě kontroly svého hospodaření i kontrolu u žadatelů a příjemců o veřejnou finanční podporu. Obdobně vykonávají působnost územně samosprávné celky (obce, kraje), pokud poskytly ony dotyčnou podporu. Veřejnosprávní kontrolu lze ji vykonávat jako kontrolu předběžnou, průběžnou a následnou v závislosti na období, kdy byla přijata podpora a kdy skončilo období či činnost, na kterou byla přijata.

Posledním typem je finanční kontrola vykonávaná podle mezinárodních smluv. Tento typ kontroly není v případě vysokých škol častý.

Pro úplnost je třeba pouze zmínit, že zákon dovoluje, aby v případě mezinárodních smluv, kterými je ČR vázaná, mohla vykonávat kontrolu přímo mezinárodní organizace prostřednictvím svých kontrolních orgánů, a to v rozsahu a za podmínek stanovených danou smlouvou. Smlouva rovněž může stanovit, aby mezinárodní organizace stanovila možnost vyžádat si při této kontrole spolupráci od orgánů veřejné správy ČR, které musí

⁴⁰ Srov. § 10 odst. 2 písm. a) zákona č. 456/2011 Sb., o Finanční správě České republiky, ze dne 23. prosince 2011, ve znění pozdějších předpisů.

daným požadavkům vyhovět. Tento způsob kontroly vůči veřejným vysokým školám je ovšem spíše teoretický a zde je uveden pro úplnost.

Co se týče procesně-právní úpravy kontroly prováděné veřejnou správou, ta byla sjednocena kontrolním řádem. Ustanovení kontrolního řádu se neuplatní, jedná-li se o kontrolu podle soukromého práva. Naopak ve sféře veřejného práva se uplatní vždy, pokud jiný zákon nestanoví jinak.⁴¹

1.4.3 Vnitřní kontrolní systém

Dalším typem je vnitřní kontrolní systém, který je vykonáván příslušnými vnitřními orgány daného orgánu veřejné správy. Zavádění vnitřního kontrolního systému je vždy neopomenutelné vymezit působnost výkonu finanční kontroly v organizační hierarchii, tj. vedoucím těchto oddělení v organizačním řádu, je nutné zpracovat zaměstnancům do pracovních náplní rozsah jejich odpovědnosti a pravomocí v rámci finanční kontroly.

Lze ji rozlišit na řídicí kontrolu, kterou vykonává vedoucí orgánu, vedoucí zaměstnanec organizačního útvaru nebo vedoucí zaměstnanec odpovědný za vedení účetnictví, a interní audit, který je vykonáván funkčně nezávislým orgánem nebo pověřeným zaměstnancem, který je organizačně oddělen od řídicího orgánu.

Do vnitřního předpisu nebo jiného nařízení o oběhu a kontrole účetních dokladů je nutné zpracovat ustanovení o finanční kontrole. Určit „příkazce operace“ nejčastěji je tím vedoucí pracovník, ředitel ústavu, děkan, vedoucí výzkumné skupiny apod. Pokud se tento vedoucí pracovník rozhodne delegovat tuto pravomoc na svého podřízeného, je třeba tuto skutečnost písemně doložit. Například u SPP prvku přímo na Žádosti o založení nebo změnu, na strukturovaný rozpočet apod.

Dalším krokem pro zajištění řídicí kontroly je nutné určit „správce rozpočtu“. Je jím buď tajemník, vedoucí ekonomického oddělení odpovědný za finance nebo jiný zaměstnanec odpovědný za dodržování finančního rozpočtu. Dále je nezbytné určit „hlavní účetní“. Je jím vedoucí útvaru odpovědný za účetnictví nebo jiný k tomu pověřený zaměstnanec. Delegování těchto pravomocí musí mít opět písemnou formu, včetně podpisových vzorů. Sloučení správce rozpočtu a funkce hlavní účetní je možné pouze výjimečně.

⁴¹ Zákon č. 255/2012 Sb., o kontrole (kontrolní řád).

Pro zdárné zajištění řídicí kontroly je nutno vždy dodržovat zásadu „čtyř očí a dvou podpisů“. Znamená to, že můžeme předběžnou kontrolu na pozici „příkazce“ provádět souběžně s předběžnou kontrolou na pozici „správce rozpočtu“ a „účetní“ u určitého typu a objemu operací.

Kontrolní systém je nutné sledovat a vyhodnocovat výsledky finanční kontroly a při zjištění nedostatků přijímat neodkladně opatření k nápravě. Současně je třeba provádět systémová opatření, která mají včas odhadovat chybné operace a příčiny těchto operací. Výsledky finanční kontroly se řídí vyhláškou č. 64/2002 Sb.

1.5 Shrnutí

Veřejné vysoké školy jsou právními osobami *sui generis*. Jako takové jsou zájmovými samosprávami a od toho se odvíjí jejich široké pravomoci. Mezi důležité patří například volba vlastních orgánů, svoboda vědy, výzkumu a výuky anebo hospodaření s přidělenými zdroji a s vlastním majetkem.

Nejvyšší orgánem je akademický senát, který je volen akademickou obcí z jejich řad, tedy z řad studentů a akademických pracovníků dané veřejné vysoké školy. Akademický senát volí posléze rektora, který je statutárním orgánem dané školy. Vnitřní správu a hospodaření veřejné vysoké školy řídí kvestor, orgán, který jmenuje a odvolává rektor.

Veřejné vysoké školy se dělí na univerzitního a neuniverzitního typu. Mezi pravomoci veřejné vysoké školy univerzitního typu patří i to, že se dále může členit na další součástmi, z nichž nejdůležitějšími jsou fakulty. Ty nejsou právními osobami, ale oplývají řadou analogických pravomocí. I jejím nejvyšším orgánem je akademický senát, který je volen akademickou obcí dané fakulty z jejich řad. Ten volí děkana fakulty, který je statutárním orgánem. Vnitřní správu a hospodaření v rámci fakulty řídí tajemník, který má v rámci fakulty obdobné postavení, jako kvestor v rámci univerzity.

Širokým pravomocím veřejných vysokých škol a jejich součástí odpovídá i mnoho institutů právní kontroly, z nichž nejvýznamnější je finanční kontrola podle zákona o finanční kontrole.

2 TEORETICKÁ VÝCHODISKA

2.1 Rozdíly ve financování veřejných vysokých škol s uměleckou profilací a uměleckých oborů realizovaných na neuměleckých veřejných školách

Studijní programy jsou rozděleny do skupin podle ekonomické náročnosti, kdy nejnižší koeficient s hodnotou 1 je přiřazen humanitně orientovaným disciplínám (reprezentovaným např. obory na filozofických fakultách) a nejvyšší koeficient s hodnotou 3,5 reprezentují veterinární obory. Výjimku zde tvoří veřejné vysoké umělecké školy s koeficientem ekonomické náročnosti 5,9. Tento nejvyšší koeficient se ovšem přiděluje pouze uměleckým studijním programům na uměleckých univerzitách typu akademie jako je AVU, VŠUP, AMU a JAMU. Umělecké studijní programy na neuměleckých veřejných vysokých školách dosahují pouze koeficientu 3,5.⁴²

V případě fakult umělecké profilace se v ČR jedná o osm součástí veřejných vysokých škol, mezi nimiž jsou Fakulta multimediálních komunikací UTB ve Zlíně, Fakulta restaurování UP v Pardubicích, Fakulta umění a architektury TU v Liberci, Fakulta umění a designu UJEP v Ústí nad Labem, Fakulta umění OU v Ostravě, Fakulta výtvarných umění VUT v Brně, Institut tvůrčí fotografie FPF SU v Opavě a Ústav umění a designu ZČU v Plzni.

Tyto součásti (dále jen „umělecké fakulty“) vznikaly postupně od počátku 90. let 20. století v souvislosti s decentralizací vysokého školství. V současnosti mají akreditovány standardní umělecké studijní programy identické s programy realizovanými na samostatných uměleckých vysokých školách (AMU, AVU, JAMU, VŠUP, dále jen „akademie“) a také jejich fungování je v rozhodující většině parametrů (jak z pohledu zaměření a organizace studia, tak z pohledu specifických výstupů tvůrčích činností studentů a pedagogů) identické s akademiemi.

Mezi specifika, která jsou společná oběma segmentům vysokého uměleckého školství, patří především:

⁴² Koeficient ekonomické náročnosti. Msmt [online]. Praha: MŠMT ©2013-2016 [cit. 2015-12-3]. Dostupné z: <http://www.msmt.cz/vzdelavani/vysoke-skolstvi/koeficienty-ekonomicke-narocnosti>.

- náročnost talentových přijímacích zkoušek,
- vysoká výběrovost v přijímacím řízení (nízké procento přijatých z celkového počtu přihlášených),
- celkově nízký počet studentů a také nízký počet studentů na jednoho pedagoga,
- převaha individuální a ateliérové výuky,
- pravidelná evaluace výstupů ze studia formou veřejných prezentací (výstav, koncertů aj.),
- propojení umělecké a výzkumné složky ve studijních programech,
- vysoká úspěšnost studia,
- vysoké nároky na rozvoj materiálního vybavení specializovaných pracovišť (dílén, výstavních či koncertních sálů aj.),
- specifický charakter výstupů tvůrčí umělecké činnosti studentů a pedagogů,
- vliv na inovace v oborech své působnosti,
- dopad na širokou veřejnost v oblasti percepce kulturních hodnot aj.

Vysokou míru příbuznosti uměleckých fakult a akademií dokládají také naprosto shodná kritéria uplatňovaná při hodnocení jejich kvality a výkonu, např.: identické požadavky na obsah a kvalitu závěrečných prací, identické požadavky na kvalitu výstupů tvůrčí činnosti studentů a pedagogů, identická metodika hodnocení tvůrčí činnosti prostřednictvím RUV a RIV, nebo identické požadavky uplatňované Akreditační komisí v akreditačních řízeních aj.

Přes tuto doložitelnou shodu uměleckých fakult a akademií však existuje prvek, který oba segmenty zásadně odlišuje, a to jsou pravidla financování. V této souvislosti se nejčastěji připomíná skutečnost, že zatímco studijní programy na akademiích mají koeficient ekonomické náročnosti 5,9, tak umělecké fakulty jsou v identických studijních programech financovány s koeficientem 3,5.

Další významné odlišnosti přinesly současné změny v pravidlech financování veřejných vysokých škol, které vysoké umělecké školství ještě více rozdělily. Jaký byl v této oblasti vývoj?

Je známo, že akademie a umělecké fakulty v první řadě společně zareagovaly na požadavek vytvořit efektivní nástroj pro podporu kvalitativního rozvoje vysokých škol (v rámci nezbytného a zcela opodstatněného přechodu od masifikace vysokého školství

ke kvalitě) a vypracovaly Registr uměleckých výstupů (dále jen „RUV“), tedy nástroj, který umožňuje registrovat výstupy umělecké činnosti a získané výsledky následně promítat do hodnocení kvality a výkonu jednotlivých vysokých škol. Oba segmenty tak společně dosáhly toho, že byl vytvořen klíčový instrument pro diverzifikaci financování vysokých škol realizujících umělecké studijní programy, a to podle kvality uměleckých výstupů.

MŠMT tento nástroj uvítalo a zařadilo RUV jak mezi indikátory kvality a výkonu v ukazateli K, tak mezi kvalitativní indikátory rozhodné pro výpočet limitů financovaných studentů v ukazateli A rozpočtu veřejných vysokých škol. V dalším kroku ovšem také rozhodlo o vynětí akademií ze standardního režimu při výpočtu ukazatele A a přiznalo jim v této oblasti specifický přístup. Akademie jsou tak od roku 2013 financované zcela odlišně od všech ostatních vysokých škol, jsou jim zpravidla pro poskytování příspěvku a dotací přiznávány určité výhody.

V ukazateli A mají akademie k dispozici fixní podíl finančních prostředků ve výši 5,9 % celkové alokace. Akademiím nejsou kráceny limity financovaných studentů, a to ani v důsledku demografického vývoje, ani v důsledku nezaměstnanosti absolventů. Znamená to, že při stanovování limitů nejsou u nich uplatňovány ani indikátory kvality, ani standardizovaná míra nezaměstnaných absolventů jako u ostatních vysokých škol. Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy bude akademiím stanovovat limity po dohodě, a to s celkovým přípustným výkyvem okolo 10 %. Umělecké fakulty však nemají v oblasti financování srovnatelnou pozici ani s fakultami neuměleckého zaměření, s nimiž jsou zařazeny do stejného, tzv. standardního režimu financování.

Mezi indikátory kvality a výkonu v ukazateli K je zařazena účelová neinvestiční podpora výzkumu, vývoje a inovací, tj. výše účelových neinvestičních prostředků získaných vysokou školou na výzkum a vývoj (vyjma prostředků z programů strukturálních fondů EU). V tomto ohledu je podstatné, že zatímco indikátor RIV je pro vysoké školy s uměleckými programy vyvažován indikátorem RUV, pak indikátor účelové neinvestiční podpory výzkumu, vývoje a inovací žádnou takovou protiváhu nemá. Ze své podstaty se přitom tento indikátor vztahuje pouze k tvůrčí činnosti zaměřené na výzkum, takže bez existence relevantního ekvivalentu pro uměleckou činnost pouze navyšuje prostředky získané za výzkumnou činnost podle indikátoru RIV.

Indikátor účelové neinvestiční podpory výzkumu, vývoje a inovací se promítá také do ukazatele A, kde vstupuje do výpočtu limitů financovaných studentů. Zde se ovšem disproporce mezi různě zaměřenými institucemi ještě více prohlubuje, neboť souběžně se zvyšující se váhou RIV (u doktorských studijních programů až na 44,5 %) roste také váha účelové neinvestiční podpory výzkumu, vývoje a inovací (u doktorských studijních programů až na 10 %), zatímco váha RUV se oproti ukazateli K dále snižuje (u magisterských studijních programů na 1%, u doktorských a bakalářských studijních programů shodně na pouhých 0, 5%).

Nesrovnatelnou pozici umělecky a výzkumně zaměřených fakult v oblasti financování přináší také institucionální podpora na dlouhodobý koncepční rozvoj výzkumné organizace vycházející z Metodiky hodnocení výsledků výzkumných organizací a hodnocení výsledků ukončených programů Rady pro výzkum, vývoj a inovace. Jedná se opět o účelově zaměřenou podporu výzkumné činnosti, která je realizovaná podle zákona o podpoře výzkumu, experimentálního vývoje a inovací. Tvůrčí činnost zaměřená na umění však žádnou takovou ekvivalentní podporu nemá, když výsledky RUV se z celkem pochopitelných důvodů do institucionální podpory nepromítají.

V oblasti financování nemají výsady akademií, které jsou těmto vysokým uměleckým školám přiznávány při výpočtu limitů financovaných studentů v ukazateli A, současně ale také nemají pro celou svoji tvůrčí činnost, kterou realizují (tj. nejen pro výzkum, ale i pro umění), výsadu opakovaného započítání své kvality a výkonu jako fakulty, resp. vysoké školy zaměřené pouze na výzkum.

Důsledky tohoto stavu jsou pro umělecké fakulty kritické. Jakkoliv MŠMT nezavazuje vysoké školy, aby aplikovaly jím nastavenou metodiku pro rozdělování finančních prostředků uvnitř své instituce, samotné univerzity nemohou přistoupit (a také zpravidla nepřistupují) na dofinancování uměleckých fakult, neboť by tak činily nesystémově a na úkor jiných univerzitních součástí. Postupně proto dochází v rámci těchto institucí ke kritickému snižování rozpočtu uměleckých fakult, kterým se v souladu s celkovým trendem snižují počty financovaných studentů a které tento fakt nemohou kompenzovat plnohodnotnou participací na finančních nástrojích podporujících tvůrčí činnost.

Dopad kritického snižování počtu přijímaných studentů na umělecké fakulty je mimořádný, neboť je umocňován individuálním, resp. ateliérovým charakterem výuky,

kteřá je na nich realizována. Většina dotčených fakult v jednotlivých ateliérech přijímá do bakalářského studia 4–6 uchazečů a do navazujícího magisterského studia 3 až 4 uchazeče. Při pokračujícím trendu snižování počtu financovaných studentů však lze v následujících letech očekávat pokles až na úroveň 2 až 3 přijímaných (do bakalářských programů), což by v konečném důsledku znamenalo pokles pod samotnou hranici funkčnosti většiny ateliérů a faktickou likvidaci dotčených studií.

Také nemožnost adekvátní participace uměleckých fakult, resp. vysokých škol začleňujících umělecké fakulty, na stávajících mechanismech podpory tvůrčích činností dopadá nepříznivě na rozpočet dotčených subjektů. O jak mimořádně silný dopad se jedná, dokumentují i údaje v další subkapitole.

2.2 Rozpočty a rozpočetnictví

Rozpočetnictví je obor ekonomických informací, který peněžně vyjadřuje plánovanou činnost firmy v členění podle hospodářských středisek. Je důležitým nástrojem podnikového a vnitropodnikového řízení. Rozpočetnictví vytváří předpoklady pro uplatnění a sledování hospodárnosti jednotlivých středisek a umožňuje hmotnou motivaci pracovníků.

Rozpočetnictví zahrnuje především peněžní vyjádření rozpočtovaných úkolů pro jednotlivé organizační složky podniku. Jednotlivé činnosti podniku umožňuje navzájem propojit a integrovat, vytvořit z nich koordinovanou soustavu. Závaznost schválených rozpočtů a jejich vazba na hmotnou zainteresovanost nutně vede pracovníky podniku k realizaci plánovaných úkolů cestou maximální ekonomické efektivnosti.

Rozpočetnictví je zaměřeno na budoucnost a plní tyto hlavní úkoly:

- stanoví v peněžním vyjádření úkoly do budoucna, tj. náklady a výnosy na celý objem výkonů (výroby) jednotlivých středisek i za podnik jako celek,
- poskytuje informace pro sestavení předběžných kalkulací (informace o výši režijních nákladů),
- vytváří předpoklady pro běžnou kontrolu hospodaření středisek, neboť údaje rozpočetnictví (předpoklad) se porovnávají s údaji vnitropodnikového účetnictví (skutečnost).

2.2.1 Členění rozpočtů

Výsledkem rozpočetnictví je vypracování rozpočtů. Rozpočty se člení podle obsahu na rozpočty nákladů a rozpočty výnosů. Podle období, na které jsou sestavovány, na rozpočty krátkodobé (měsíční, čtvrtletní), rozpočty roční a rozpočty dlouhodobé. A podle organizačního stupně, za který jsou sestavovány, na rozpočty základní (sestavují se na úrovni jednotlivých středisek) a rozpočty souhrnné (sestavují se na úrovni závodu nebo podniku a vznikají postupnou sumarizací rozpočtů základních).

Rozpočtování je spojeno s normami, limity a kalkulacemi režijních nákladů.

Součástí plánu, který je věcným vyjádřením podnikových cílů a prostředků činnosti v určitém časovém horizontu, je rozpočet. Rozpočet je hodnotovým vyjádřením plánu.

Před zahájením sestavování podnikových rozpočtů je nutné zodpovědět několik základních otázek, jejichž řešení pak bude celý proces plánování, rozhodování a kontroly provázet:⁴³

- Jaký je cíl sestavení rozpočtu – jaký očekávám jeho přínos jako nástroje pro rozhodování v běžných procesech a při kontrole plnění jím stanovených výsledku.
- Za jaké období bude rozpočet stanoven – v závislosti na celkovém podnikatelském cyklu, legislativních podmínkách, daňovém systému, obchodních vztazích atd.
- Jak transformovat cíle podnikového rozpočtu na nižší úrovně – tedy jakou zvolit hierarchickou strukturu podnikových středisek, aby bylo možné rozdělit odpovědnosti a pravomoci do dílčích částí za jednotlivé vnitropodnikové celky.
- Jaké zvolit formy a metody sestavování rozpočtu – tak, aby přinášely co možná nejvěrnější obraz průběžných činností, nebyly zatěžovány informačně neúčinnými položkami a plnily koordinační a optimalizační funkce.
- Jak využít rozpočet jako motivační prostředek – zajistit zainteresovanost a ovlivnitelnost výsledku řídicími pracovníky.

⁴³ Srov. KRÁL, Bohumil. Manažerské účetnictví. 3. vydání. Praha: Management Press, 2010. 660 str. ISBN:978-80-7261-217-8.

- Jaké nastavit kontrolní procesy – v jakém časovém horizontu a v jakém rozsahu provádět analýzu odchylek rozpočtovaných položek od skutečného výsledku.

2.2.2 Hlavní úkoly rozpočtů

Hlavním úkolem rozpočtu je zejména:⁴⁴

- Zefektivnit řídicí proces, především v oblasti plánování a rozhodování. Jednou z hlavních vlastností rozpočtu je zobrazení informací o budoucím vývoji podnikových aktivit a jejich dopadu na finanční situaci podniku.
- Koordinovat podnikové činnosti ještě před jejich realizací. Při tvorbě celopodnikových rozpočtů, zahrnujících dílčí rozpočty jeho jednotlivých částí je již možné zjistit určité rezervy v některých oblastech (např. nerovnoměrné zásobování, nedostačující či naopak nevyužité výrobní kapacity, potřebné finanční zdroje atd.).
- Poskytnout podklad pro průběžnou kontrolu. Sestavení rozpočtu a jeho schválení vlastníky podniku je zásadní, avšak z jistého pohledu prvotní fáze řídicího procesu. Výsledky stanovené rozpočtem jsou jakýmsi závazným úkolem pro řídicí pracovníky a určují, jakých cílů je v budoucnu žádoucí dosáhnout.
- Motivovat k dosažení cílů podniku a to formou zainteresovanosti řídicích pracovníků na splnění stanovených rozpočtů. V praxi to většinou znamená, že splnění podnikového rozpočtu za předem určené časové období přináší jejich vykonavatelům přínos ve formě finančních odměn.

Funkce a obsah rozpočtu:

- stanovují se jím hodnotové ukazatele v peněžních jednotkách,
- rozpočet musí stanovit určité úkoly,
- rozpočet má vazbu na určité časové období,
- rozpočet se nemůže zakládat pouze na exaktně propočtených veličinách (např. normy přímých nákladů pro sestavení kalkulací), používá i odhadované veličiny.

⁴⁴ HRADECKÝ M.; LANCA J.; ŠIŠKA L. Manažerské účetnictví. 1. vydání. Praha: GRADA Publishing, a.s., 2008. 264 str. ISBN:978-80-247-2471-3.

2.2.3 Krátkodobé a dlouhodobé rozpočty

Rozpočty prostřednictvím plánů navazují na podnikovou politiku, formulovanou pro jednotlivé činnosti podniku a vymezující v základních oblastech dílčí strategické, případně i taktické cíle a způsob jejich dosažení. Z hlediska návaznosti na časovou dimenzi plánů lze i rozpočty rozdělit na:

- rozpočty dlouhodobé
- a rozpočty krátkodobé.

Dlouhodobé rozpočty navazují na strategické cíle podniku. Dlouhodobé rozpočty zahrnují úkoly vymezené globálně, umožňují variantní řešení úkolů, vycházejí ze zásady postupného zpřesňování, které je spojeno i s aktualizací úkolů. Nedílnou součástí dlouhodobého rozpočtování je i finanční analýza, která má za úkol posoudit dopad uskutečnění úkolů zadaných rozpočtem na finanční hospodaření firmy. Dlouhodobé rozpočty jsou konkretizací dlouhodobého finančního plánu, někdy s ním bývají ztotožňovány.

Dlouhodobé rozpočty zahrnují především:

- rozpočet výdajů na vývoj a výzkum,
- investiční rozpočet,
- kapitálový rozpočet.

Krátkodobé rozpočty se vztahují ke krátkodobému finančnímu plánu. Pokud vycházejí z finančního plánu sestaveného na období kratší než jeden rok, bývají označovány i jako rozpočty operativní.⁴⁵

2.3 Historie a tvorba rozpočtu na FaVU VUT

VUT v Brně má v současné době 23 tisíc studentů, na 8 fakultách a 3 vysokoškolských ústavech. Těmi jsou Fakulta architektury (FA), Fakulta elektrotechniky a komunikačních technologií (FEKT), Fakulta chemická (FCH), Fakulta informačních technologií (FIT), Fakulta podnikatelská (FP), Fakulta stavební (FAST), Fakulta strojního inženýrství (FSI),

⁴⁵ Rozpočty. Ismendelu [online]. Brno: MENDELU ©2018 [cit. 2018-05-15]. Dostupné z: https://is.mendelu.cz/eknihovna/opory/zobraz_cast.pl?cast=95

Fakulta výtvarných umění (FaVU), Ústav soudního inženýrství (ÚSI), Středoevropský technologický institut (CEITEC) a Centrum sportovních aktivit (CESA).⁴⁶

Fakulta výtvarných umění je jednou z nejmladších fakult VUT v Brně.⁴⁷ Svou činnost zahájila 1. ledna 1993. Během uplynulých dvou desetiletí se formovala struktura školy, která dnes nabízí vzdělání v uměleckých a designérských oborech ve všech třech stupních vysokoškolského studia. Šestnáct ateliérů FaVU zahrnuje celé spektrum tradičních uměleckých disciplín (grafika, kresba, malba či sochařství), různé oblasti designu, ale reaguje také na neustále se proměňující charakter současného umění s jeho konceptuálními, novomediálními nebo akčními projevy.

Šestileté studium FaVU VUT v Brně probíhá ve dvou stupních, čtyřletém bakalářském studijním programu (B8206 Výtvarná umění, se studijními obory Design, Intermediální a digitální tvorba a Výtvarná tvorba) a navazujícím dvouletém magisterském studijním programu (N8206 Výtvarná umění, se studijními obory Design, Intermediální a digitální tvorba a Výtvarná tvorba). V obou případech se jedná o prezenční formu studia. Absolventi získávají titul BcA. a MgA. Vedle bakalářského a návazného magisterského programu realizuje FaVU také magisterské studium v anglickém jazyce (ve studijním programu Visual Arts, se studijními obory Design, Fine Art Practise a Intermedia) a doktorské studium (P8206 Výtvarná umění) ve studijních programech: Výtvarná umění" se studijním oborem Výtvarná umění a umělecký provoz (standardní doba studia 4 roky), forma studia je prezenční a kombinovaná; Výtvarná umění se studijním oborem Výtvarná umění a umělecký provoz (standardní doba studia 3 roky), forma studia je prezenční a kombinovaná a Umění ve veřejném prostoru a umělecký provoz (standardní doba studia 3 roky), forma studia je prezenční. Absolventi studijních programů v doktorském studijním programu obdrží titul Ph.D.

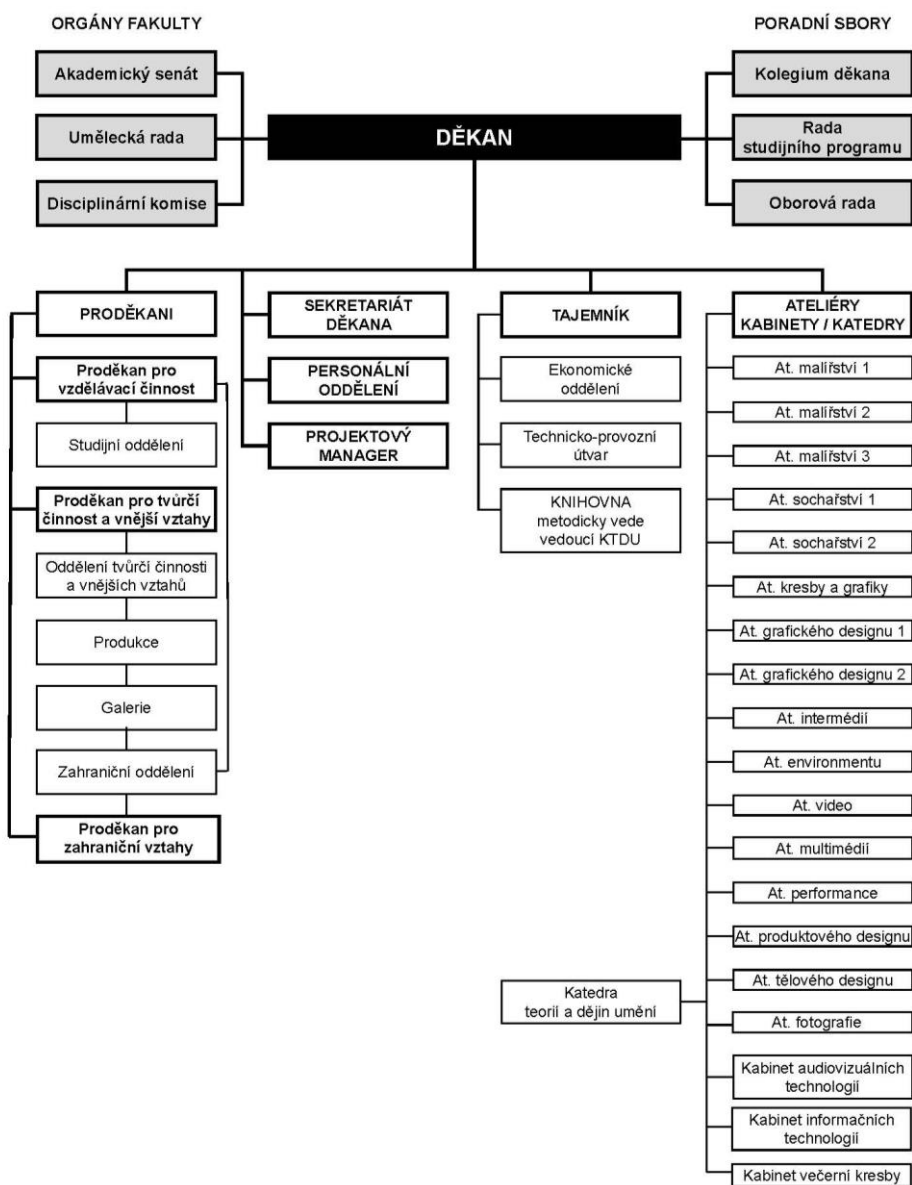
Uchazeči o studium na Fakultě výtvarných umění VUT v Brně se hlásí do vybraných ateliérů, v průběhu studia ovšem mohou využívat možností stáží v jiných ateliérech FaVU nebo na partnerských školách v České republice i v zahraničí. Velmi důležitým doplňkem ateliérové výuky jsou kurzy nabízené jednotlivými kabinety (Kabinet večerní

⁴⁶ Úřední deska VUT v Brně. Vutbr [online]. Brno: Vysoké učení technické v Brně, ©2016 [cit. 2018-04-05]. Dostupné z: <https://www.vutbr.cz/uredni-deska/>

⁴⁷ Historie a současnost FaVU. Vysoké učení technické v Brně [online]. Brno: Vysoké učení technické v Brně ©2018 [cit. 2018-05-16] https://www.ffa.vutbr.cz/favu/fakulta/historie?aid_redir=1

kresby, Kabinet audiovizuálních technologií, Kabinet večerní kresby) a Katedrou teorií a dějin umění, která zajišťuje nejen výuku teoretických předmětů, ale rovněž výuku anglického jazyka.⁴⁸

Organizační schéma FaVU VUT v Brně

Obrázek č. 2: Organizační schéma FaVU VUT v Brně⁴⁹

⁴⁸ Organizační schéma FaVU v Brně. fa.vutbr [online]. Brno: Vysoké učení technické v Brně, ©2018 [cit. 2018-01-03]. Dostupné z: https://www.ffa.vutbr.cz/uredni_deska/predpisy/vseobecne-predpisy-f24444/statut-favu-vut-v-brne-dodatek-c-1-organizacni-schema-favu-vut-v-brne-d108996

⁴⁹ Ibidem

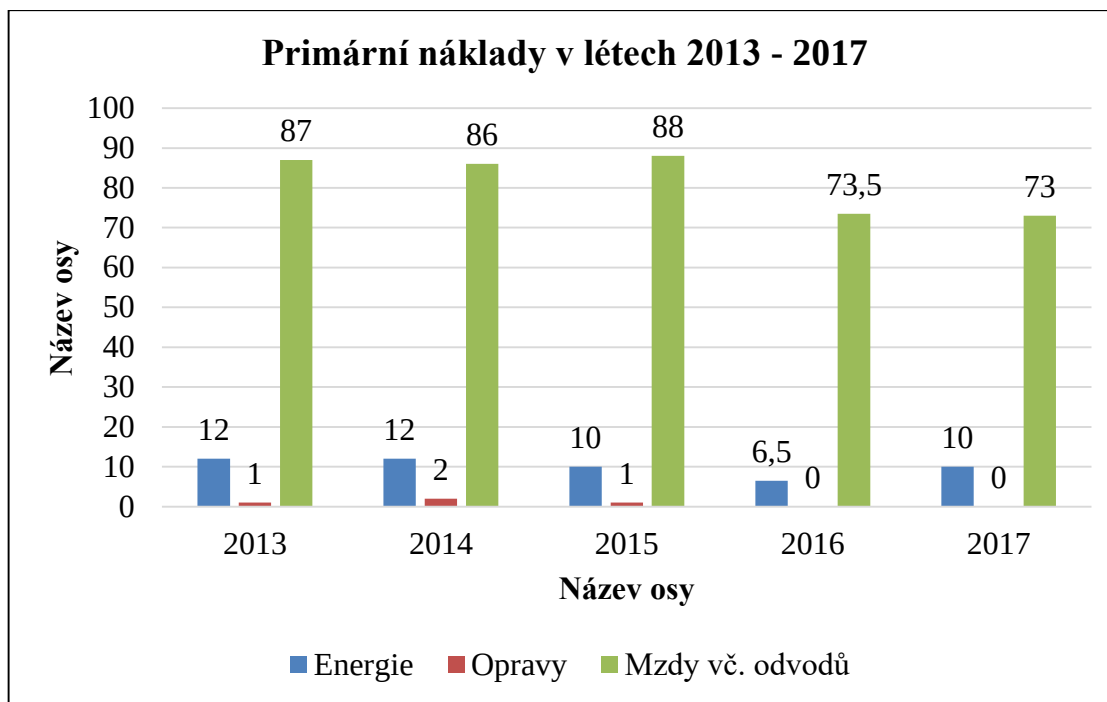
2.4 Financování FaVU a jeho hlavní zdroje

Hlavní zdrojem financování VUT a Fakulty výtvarných umění je stejně jako v případě ostatních veřejných vysokých škol kapitola 333 státního rozpočtu, jejímž správcem je Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy České republiky (dále jen MŠMT). Další finanční zdroje pak FaVU přináší tzv. vlastní zdroje, kterými jsou výdělečná činnost, dary, pronájmy, kurzy pro veřejnost apod. Jednou z příležitostí k dofinancování mezd zaměstnanců a pořízení dlouhodobého hmotného i nehmotného majetku je zapojení do grantových projektů.

Při sestavování rozpočtu tak malé fakulty jako je FaVU bylo řadu let na prvním místě počítat s náklady na energie, což činilo cca 10,8 % celkového rozpočtu (teplo, elektrická energie, voda). Při běžném provozu bylo nejpálčivějším problémem zcela jednoznačně havarijní stav původních dvou užívaných budov a s tím související enormní náklady na provoz. S tím pochopitelně souvisela i nutnost pravidelných investic do oprav. Po přestěhování FaVU do areálu Údolní 53 získala fakulta nejen odpovídající prostory, ale také plochu 10 597 m² z původních 6 393 m².

Dislokační provizorium, které rozvoj FaVU léta brzdilo, se tak podařilo na konci roku 2016 vyřešit. Fakulta se přestěhovala do částečně opravených prostor v areálu VUT na Údolní 53. Po více než dvaceti letech se tak všechna pracoviště školy ocitla pod jednou střechou, což se stalo základem vzájemné synergie vyvíjených činností a příslibem budoucího rozvoje.

Největší rozpočtovanou částkou FaVU stále zůstávají platy zaměstnanců, které tvoří více než 58,5 % celkového rozpočtu fakulty. Další položkou jsou náklady na energie a provoz FaVU v areálu Údolní 53, kde FaVU. Další finanční prostředky jsou přiděleny pro potřeby ateliérů, kabinetů, děkanátu a produkce. Katedra hospodaří s prostředky rozpočtu IP tak, aby v dalších letech dále přinášela do rozpočtu finanční prostředky.

Graf č. 1: Primární náklady FaVU v letech 2013 – 2017 v procentech⁵⁰

2.5 Mzdové náklady

Mzdový systém je důležitou součástí chodu každé organizace. Lze ho definovat jako soubor procesů a činností směřujících ke spravedlivému odměňování pracovníků, k jejich uspokojení, a tím i ke zvýšení efektivnosti. Pracovníkům zákon přiznává za jejich vykonanou práci peněžitě plnění, jež nazývá mzdou nebo platem v návaznosti na právním postavení jejich zaměstnavatele. Zaměstnavatelé, kteří poskytují plat svým zaměstnavatelům, jsou taxativně vymezeni v § 109 odst. 3 zákoníku práce, v ostatních případech se hovoří o mzdě. Velmi zjednodušeně se dá říci, že mzda přísluší zaměstnancům v soukromém sektoru. Vyplácí ji tedy zaměstnavatel. Plat je vyplácen ve veřejné správě (typicky je zde zaměstnavatelem stát, územní samosprávný celek, státní fond, ale i veřejné vysoké školy).⁵¹

⁵⁰ Vlastní zpracování.

⁵¹ § 109 zák. č. 262/2006 Sb., zákoník práce, ve znění pozdějších předpisů.

Tabulka č. 3: Průměrné platy v Kč na FaVU v roce 2017⁵²

profesor	docent	odborný asistent	asistent	THP	dělnické profese	aritmetický průměr	medián
31 784	37 611	27 239	23 828	28 380	13 076	26 986	27 809,5

2.5.1 Struktura platů na FaVU

Odměňování zaměstnanců ve veřejné správě je oproti soukromému sektoru trochu odlišné vzhledem k odlišné povaze veřejné správy. Zákon řeší princip odměňování zaměstnanců všech odvětví. Zákon umožňuje Vládě ČR, aby svým nařízením konkretizovala některé podmínky poskytování vybraných složek platu. Jinou formou než zákonnou a nařízením na základě delegace zákonem nelze platové podmínky upravit. Mzdový, resp. platový, systém lze označit za čtyřsložkový. Mezi jeho součásti patří tarifní systém, osobní příplatek, příplatky k platu a odměny.

První jmenovaný, tarifní systém, je založen na systému hodnocení pracovníka založeném na šestnáctitřídním systému odvíjejícím se od hodnocení složitostí, odpovědnosti a namáhavosti práce. Jinými slovy platová třída nám o zaměstnanci říká, co dělá a jak je to náročné. Tyto kritéria jsou odstupňovaná podle praktických zkušeností. Cílem tohoto systému je, aby katalog prací, a od něho se odvíjející hodnocení práce, zajišťovalo vzájemnou srovnatelnost i napříč jednotlivými odvětvími. V praxi jsou faktory pro zařazení pracovníka do jednotlivých tříd stupně dosaženého vzdělání ve srovnání s požadavky stanovenými katalogem práce pro konkrétní tarifní třídu. Základní stupnice platových tarifů je stanovena jednotně pro všechna katalogizovaná odvětví. Jejich odstupňování dává v neposlední řadě i platovou perspektivu všem zaměstnancům ve veřejné správě.

Kromě platové třídy je součástí platového tarifu i tzv. platový stupeň. Ten se odvíjí od odpracovaných let, popřípadě od dosažené praxe. Platových stupňů je celkově dvanáct. Jejich jednotlivé podmínky jsou určeny nařízením vlády.

Oproti tarifnímu systému je účelem osobního příplatku individualizace oceňování schopností a výkonnosti daného zaměstnance. Osobní příplatek by se měl odvíjet

⁵² Vlastní zpracování.

od dlouhodobě dosahovaných vynikajících pracovních výsledků anebo dlouhodobého plnění většího rozsahu pracovních úkolů oproti ostatním pracovníkům. Ty na rozdíl od mzdy, u které prémie a odměny nemají teoreticky žádný strop, jsou omezeny. Je celkem pět druhů příplatků a to osobní (až do 50 %), za vedení (až 60 %), za noční práci (až 20 % hodinového výdělku), za práci o víkendech (25 %), za rozdělenou směnu (30 %).

Obdobnou funkci jako osobní příplatek mají i příplatky oceňující specifické podmínky práce. Ty se vyplácí v případech, kdy jsou na pracovníka kladeny velmi vysoké nároky, které mohou způsobit i újmu na zdraví. Zde zaměstnavatel jejich výši určuje podle svého uvážení.

Poslední zmiňovaná složka, kterou jsou odměny, zahrnuje ocenění splnění mimořádných nebo zvláště významných pracovních úkolů, pracovní zásluhy při životním jubileu a při prvním skončení pracovního nebo služebního poměru po přiznání invalidního důchodu nebo po nabytí nároku na starobní důchod, pomoc při předcházení požárům nebo živelním událostem nebo při jiných mimořádných událostech.⁵³

2.5.2 Srovnání s platy na veřejných vysokých školách v roce 2017

Na veřejných vysokých školách bylo v roce 2017 přepočtu zaměstnáno 39,9 tis. zaměstnanců, tj. 13,9 % všech zaměstnanců ve školství (včetně doplňkové činnosti, ostatních zdrojů a z prostředků na projekty rozpočtu EU) bez státní správy. Meziročně byl zaznamenán nárůst počtu zaměstnanců o 6 54,0, tj. o 1,7 % (celkem včetně doplňkové činnosti, ostatních zdrojů a prostředků na projekty rozpočtu EU). Z celkového počtu představoval počet žen 19,6 tis. (49,0 % všech zaměstnanců VŠ) a počet mužů 20,4 tis. (51,0 %).

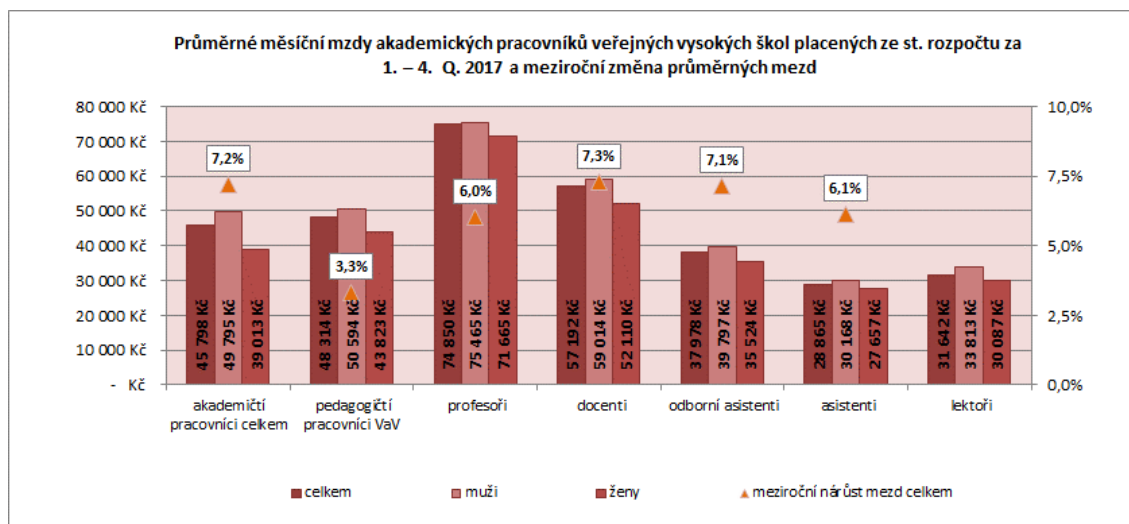
Zaměstnancům veřejných vysokých škol bylo vyplaceno 18 710,9 mil. Kč, což činí 19,1 % z celkového objemu mzdových prostředků vyplacených ve školství (bez zahrnutí mzdových prostředků státní správy). Objem mzdových prostředků ze státního rozpočtu činil 13 700,1 mil. Kč.

Zaměstnanci veřejných vysokých škol pobírali v průměru 39 041 Kč, z toho ženy 32 435 Kč, muži 45 392 Kč. Ze státního rozpočtu (bez zdrojů ESF) pobírali zaměstnanci v průměru

⁵³ Společná ustanovení o mzdě a platu. Mpsv [online]. Praha: MPSV ©2018 [cit. 2018-02-02]. Dostupné z: <http://ppropo.mpsv.cz/>

38 028 Kč, z toho ženy 31 841 Kč, muži 44 279 Kč. Meziroční nárůst průměrné měsíční mzdy činil 6,0 % (tj. 2 219 Kč).

Na veřejných vysokých školách působilo 15 038 přepočtených akademických pracovníků (z toho 5 574 žen a 9 464 mužů) placených ze státního rozpočtu. Ti v průměru pobírali 45 798 Kč. (tj. meziroční nárůst o 7,2 %), z toho ženy 39 013 Kč a muži 49 795 Kč.⁵⁴

Obrázek č. 3: Průměrné měsíční mzdy akademických pracovníků veřejných VŠ placených z rozpočtu za 1. – 4 Q 2017⁵⁵

2.5.3 Platový systém VUT v Brně a jeho hlavní zdroje

Platy na Vysokém učení technickém se řídí Mzdovým předpisem Vysokého učení technického v Brně, který byl vydán v souladu s ustanovením zákoníku práce a vysokoškolského zákona.⁵⁶

⁵⁴ Zaměstnanci a mzdové prostředky. Msmt [online]. Praha: MŠMT ©2018 [cit. 2018-05-04]. Dostupné z: <http://www.msmt.cz/file/46762/>

⁵⁵ Ibidem.

⁵⁶ Mzdový předpis Vysokého učení technického v Brně. Vysoké učení technické v Brně [online]. Brno: Vysokého učení technického v Brně, ©2017 [cit. 2018-02-3]. Dostupné z: <https://www.vutbr.cz/uredni-deska/vnitri-predpisy-a-dokumenty/vnitri-predpisy-f34982/vnitri-predpis-mzdovy-predpis-vut-d39818>

Mzdová třída		A1	A2	A3		A4	A5
pracovní zařazení	akademický pracovník	lektor	asistent	odborný asistent		docent	profesor
				A3a	A3b		
				v přípravě	ukončení vědecké výchovy (§ 47 zákona)		
	akademický pracovník vědy a výzkumu	-	-	v přípravě	ukončení vědecké výchovy (§ 47 zákona)	docent	profesor
	vědecký a výzkumný pracovník	-	práce prováděné pod vedením řešitele	práce prováděné na úrovni řešitele dílčího úkolu	samostatné vědecké práce	vedení řešitelského týmu	vedení kolektivu u zvláště obtížných vědecko-výzkum. prací
Tarif		16 940	16 940	19 660	21 330	24 720	29 260

Obrázek č. 4: Mzdové tarify – akademičtí, vědecktí a výzkumní pracovníci⁵⁷

MZDOVÉ TARIFY												
Počet let zap. praxe	T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	T8	T9	T10	T11	T12
do 3 let	8 510	8 980	9 560	10 290	10 850	11 400	12 060	12 850	13 870	15 280	16 780	18 340
do 15 let	9 050	9 520	9 970	10 680	11 510	12 310	13 230	14 200	15 620	17 580	19 750	22 560
nad 15 let	9 930	10 200	10 640	11 480	12 560	13 760	14 930	16 250	18 450	21 330	24 720	29 260

Obrázek č. 5: Mzdové tarify - ostatní zaměstnanci⁵⁸

Průměrný evidenční počet pracovníků přepočtený za rok 2016 byl 2 775 pracovníků, z toho 37 % akademických pracovníků, 10 % vědeckých pracovníků a 53 % ostatních.

⁵⁷ Mzdový předpis Vysokého učení technického v Brně. Vysoké učení technické v Brně [online]. Brno: Vysokého učení technického v Brně, ©2017 [cit. 2018-02-3]. Dostupné z: <https://www.vutbr.cz/uredni-deska/vnitri-predpisy-a-dokumenty/vnitri-predpisy-f34982/vnitri-predpis-mzdovy-predpis-vut-d39818>

⁵⁸ Tamtéž.

Celkové mzdové náklady včetně OON a náhrad za nemoc činily 1 448 048 tis. Kč. Z toho mzdové náklady bez OON (včetně náhrad za dovolenou) 1 369 499 tis. Kč, odměny za dohody konané mimo pracovní poměr (DPP a DPČ) 76 080 tis. Kč a ostatní osobní náklady (odstupné a náhrady za dočasnou pracovní neschopnost) 2 469 tis. Kč.⁵⁹

Průměrná mzda přepočtená na plný úvazek jednoho pracovníka VUT dosáhla v roce 2016 částky 41 125 Kč, tedy o 3 % více než v předchozím roce.⁶⁰ Průměrný plat na Fakultě výtvarných umění je 26 986,- Kč, což je 65,6 % průměrného platu na Vysokém učení technickém. Dostupné údaje o platech na Vysokém učení technickém a na Fakultě výtvarných umění VUT v Brně nezahrnují informaci o platech mužů a žen a není tudíž možné provést komparaci těchto mezd.⁶¹

Co se týče správy platů na VUT, resp. FaVU, používá se k němu systém SAP. Ten je jedním z hlavních a klíčových systému ekonomické agendy VUT v Brně a slouží k rychlému předávání informací nejenom v rámci FaVU, ale celé univerzity, která jej využívá především jako účetní program. Dále je systémem pro personalisty, evidenci smluv apod. „SAP je podnikový informační systém pro řízení malých a středních firem. Má více než 40 000 instalací po celém světě a 41 dostupných jazykových mutací pro více než 150 zemí. SAP je typicky používán jako hlavní podnikový informační systém, který umožňuje snadnou integraci s dalšími aplikacemi nebo moduly, prostřednictvím vlastních rozhraní a integračních nástrojů.“⁶²

Dalším informačním softwarem VUT je systém Apollo. Používání těchto dvou systémů, považují za lehce kontraproduktivní, jelikož se údaje do Apolla přesouvají ze SAPu vždy během půlnoci. Někdy pak vzniká prodleva v transferu informací mezi oběma systémy, v délce i několika dní. Vzhledem k tomu, že Apollo mohou plošně používat všichni zaměstnanci a SAP jen určen jen pro ekonomická oddělní fakult, není toto řešení ideální. VUT v Brně se v rámci svých možností snaží oba systémy modernizovat, zjednodušovat

⁵⁹ Zpráva o hospodaření vysokého učení technického v Brně 2016. Vysoké učení technické v Brně [online]. Brno: Vysoké učení technické v Brně, ©2018 [cit. 2018-05-04]. Dostupné z: <https://www.vutbr.cz/uredni-deska/vyrocní-zpravy-vut/vyrocní-zpravy-vut-f18830/vyrocní-zprava-vut-v-brne-o-hospodareni-za-rok-2016-d147005/vyrocní-zprava-o-hospodareni-vysokeho-uceni-technickeho-v-brne-za-rok-2016-p139037>

⁶⁰ Ibidem

⁶¹ Ibidem

⁶² Podnikový informační systém. SAP Business One. [online]. Praha: Versino, ©2000-2018 [cit. 2018-01-03]. Dostupné z: <https://www.versino.cz/cs-CZ/Uvod.aspx>

a především zefektivňovat práci a to s pomocí různých aplikací, hardwarů i softwarů a dostupných informačních technologií. Největší inovací by však měl v nadcházejícím období projít právě systém Apollo.⁶³

2.6 Rozvojová strategie FaVU

Hlavním úkolem vysokoškolské vzdělávací instituce je: poskytovat vysokoškolské vzdělávání, realizovat tvůrčí, vědecko-výzkumnou a uměleckou činnost. Vysoká škola má právo udělovat akademické tituly a uskutečňovat vědeckou a uměleckou výchovu u studentů doktorských studijních programů. Důležitým úkolem vysokých škol je realizovat spolupráci s praxí za účelem vytvoření příznivých podmínek pro uplatnění absolventů v praxi, a aplikace vlastních inovativních a kreativních řešení do praxe.

Hlavním dokumentem závazným pro strategické řízení Fakulty výtvarných umění VUT v Brně je Dlouhodobý záměr vzdělávací a vědecké, výzkumné, vývojové a inovační, umělecké a další tvůrčí činnosti Fakulty výtvarných umění Vysokého učení technického v Brně na období 2016 – 2020 a jeho aktualizace pro jednotlivé roky. Tento dokument vychází z Dlouhodobého záměru vzdělávací a vědecké, výzkumné, vývojové a inovační, umělecké a další tvůrčí činnosti VUT v Brně na období 2016–2020 schváleného Akademickým senátem VUT v Brně dne 6. října 2015.

Rozhodujícím pro další činnost a plány FaVU VUT v Brně na období 2016 – 2020 bude stav a možnosti fakulty a vnější podmínky, které budou reflektovat novelu zákona o vysokých školách, případné změny financování vysokých škol, očekávané změny hodnocení tvůrčí činnosti, dlouhodobý demografický pokles promítající se do počtu uchazečů o studium a důraz na spolupráci s veřejnou sférou.

FaVU je uměleckou fakultou, která vzdělává a rozvíjí nastupující uměleckou generaci a přispívá tím k obecné kultivaci společnosti v oblasti umění. Fakulta bude i nadále stavět na komplexním vzdělání sestávajícím z práce v ateliéru, teoretické a praktické výuky technologických předmětů, nezbytných pro ateliérovou práci, na systému výuky teoretických kurzů, které umožní absolventovi reflektovat historické a teoretické zázemí vlastní umělecké tvorby a aktuální informovanost v příslušných tvůrčích oborech.

⁶³ Podnikový informační systém. SAP Business One. [online]. Praha: Versino, ©2000-2018 [cit. 2018-01-03]. Dostupné z: <https://www.versino.cz/cs-CZ/Uvod.aspx>

Základní prioritou je udržet, prohlubovat a zvyšovat úroveň FaVU jako vysokoškolské instituce výtvarného zaměření v celostátním a evropském kontextu.

Konkurenční výhodou FaVU je, že se jedná o jednu ze tří nejvýraznějších výtvarných uměleckých škol v České republice a nejvýznamnější výtvarnou uměleckou vysokou školu v regionu, disponující silným pedagogickým zázemím.⁶⁴

2.7 Shrnutí

Hlavní zdrojem financování Fakulty výtvarných umění je příspěvek ze státního rozpočtu z kapitoly 333. Mezi další příjmy patří Podpora výzkumu experimentálního vývoje a inovací, dotace ze státního rozpočtu, ale i poplatky spojené se studiem. Kapitola se podrobněji zabývá mzdovým systémem.

Mzdový systém je důležitou součástí chodu každé organizace. Odměňování zaměstnanců ve veřejné správě je oproti soukromému sektoru trochu odlišné vzhledem k odlišné povaze veřejné správy. Platový systém univerzit lze označit za čtyřsložkový. Mezi jeho součásti patří tarifní systém, osobní příplatek, příplatky k platu a odměny.

Platům na FaVU, je věnována velká část kapitoly, jelikož je to největší rozpočtovaná částka fakulty. Dále obsahuje SWOT analýzu, která ukazuje na postavení FaVU v systému vysokých uměleckých škol. Velmi podrobně poukazuje na silné a slabé stránky.

2.8 SWOT analýza postavení FaVU v systému vysokých uměleckých škol

Analýza vnitřního prostředí byla provedena pro účely této práce na jaře roku 2018 a reflektuje pozitivní změny v postavení FaVU mezi vysokými uměleckými školami. Této výrazné změny postavení se podařilo docílit díky vyřešení dlouholetého dislokačního provizoria na podzim roku 2016, kdy se fakulta přestěhovala do areálu Údolní 53. V následující tabulce je výčet silných a slabých stránek fakulty, příležitosti a hrozby.

⁶⁴ Úřední deska VUT v Brně. Vutbr [online]. Brno: Vysoké učení technické v Brně, ©2016 [cit. 2018-04-05]. Dostupné z: <https://www.vutbr.cz/uredni-deska/vyrocní-zpravy-vut-f18830/vyrocní-zprava-vut-v-brne-o-hospodareni-za-rok-2014-d103846/vyrocní-zprava-vut-v-brne-o-hospodareni-za-rok-2014-p93295>

Tabulka č. 4: SWOT analýza⁶⁵

SILNÉ STRÁNKY	SLABÉ STÁNKY
– FaVU je jednou ze tří nejvýraznějších uměleckých škol v ČR – Aktivní přístup vedení školy – Věková skladba pedagogického sboru odpovídá trendům v současném umění – Genderové zastoupení odpovídá profilaci jednotlivých oborů – Potenciál profesního rozvoje akademických pracovníků (habilitační a profesorská řízení) – Svobodné akademické prostředí – Poloha budovy fakulty v centru města – Individuální přístup ke studentům – Spojení s univerzitou technického typu – Umělecká ocenění pedagogů a studentů FaVU – Rozvoj publikační činnosti FaVU – Dlouhodobá spolupráce s kulturními organizacemi ve městě – Kvalitní nabídka studijních programů – Dlouhodobě vysoký zájem uchazečů o studium	– Nemožnost adekvátně finančně ohodnotit mimořádné výkony pedagogů – Nedostatečné pracovní příležitosti pro absolventy – Neexistence návazného pracoviště umožňujícího profesní rozvoj čerstvých absolventů fakulty - Kreativní inkubátor, startovací ateliéry – Méně praktická profilace některých ateliérů – Obtížná aplikovatelnost projektových požadavků v oblasti vědy a výzkumu na umělecké disciplíny – Omezená nabídka grantových programů určených na podporu uměleckých oborů – Omezené možnosti zapojení do projektů VaV s ohledem na profilaci fakulty – Nízký objem rozdělovaných prostředků v grantových systémech vhodných pro umělecké školy (MŠMT, MK, JMK, Město Brno) – Nevyhovující rozsah úvazků u asistentů v ateliérech

⁶⁵ Vlastní zpracování

PŘÍLEŽITOSTI	HROZBY
– Zlepšení prostředí školy a jejího technického vybavení – Vyprofilování nabídky studijních oborů v závislosti na přetrvávajícím zájmu uchazečů o studium v jednotlivých ateliérech – Propagace studijního profilu FaVU formou veřejných přednášek a workshopů v partnerských institucích (např. Moravská galerie) – Těsnější spolupráce s dalšími uměleckými školami v ČR – Umožnění krátkodobých stáží na jiných výtvarných VŠ – Rozšíření akreditace o doktorský program Kurátorských studií zaštitěného Katedrou teorií – Zajištění špičkových hostujících lektorů vedoucích k rozšíření stávající vzdělávací nabídky – Spolupráce s firmami, které disponují technologickými pracovišti – Navazování nové a posilování stávající spolupráce s vysoce kvalitními zahraničními institucemi – Vybudování kreativního inkubátoru se startovacími ateliéry – Posílení PR aktivit FaVU směrem k odborné i laické veřejnosti	– Snížení dotací MŠMT – Redukce objemu prostředků z veřejných zdrojů – Pokles zájmu uchazečů o studium na FaVU. Nedostatek kvalitních uchazečů o studium – Pokles zájmu institucí zaměstnávat absolventy uměleckých vysokých škol – Zvýšená konkurence ze strany absolventů dalších výtvarných VŠ – Nezáměr soukromé sféry o podporu uměleckých aktivit – Nedostatečná iniciativa při vyhledávání možností spolupráce ze strany FaVU – Nezáměr mladých umělců o pedagogické působení – Nedostatek finančních prostředků na mzdy ak. pracovníků – Zvyšující se sociální rozdíly mezi ak. pracovníky FaVU a ostatních součástí VUT – Nedostatek financí na podporu kulturních a sportovních aktivit – Špatná image fakulty – Nezáměr ze strany města, regionu a státní správy o spolupráci – Nezáměr akademických pracovníků aktivně spolupracovat na projektech pro město, region atd.

2.8.1 Možnosti a příležitosti FaVU

Jednou z velkých příležitostí FaVU z hlediska získávání finančních prostředků je systém RUV tvořící protiváhu systému hodnocení výsledků výzkumu a vývoje na českých vysokých školách, tzv. Registru informací o výsledcích neboli RIV: „*Co je to RUV? RUV = Registr uměleckých výstupů. Pracovní komise Rady vysokých škol pro umělecké školy a fakulty iniciovala společně s Ministerstvem školství, mládeže a tělovýchovy České republiky vytvoření registru výsledků tvůrčí umělecké činnosti a metodiky hodnocení výstupů. Kreativní výstupy mohou vytvářet pedagogové a případně i studenti veřejných vysokých škol ČR. Podmínkou je, aby se jednalo o pedagoga či studenta umělecké vysoké školy, umělecké fakulty nebo (neumělecké) fakulty s uměleckými předměty. Výstupy jsou tříděny do 7 segmentů (Architektura, Audiovize, Design, Hudba, Literatura, Scénická umění, Výtvarné umění) podle tří kategorií. Umělecká, tvůrčí a výzkumná činnost.*“⁶⁶

FaVU se konzistentně rozvíjí zejména v oblasti tvůrčích aktivit pedagogů i studentů, jejíž nedílnou součástí je prezentace těchto výstupů veřejnosti. Od roku 2011 jsou umělecké výkony evidovány v již zmíněném registru. V roce 2017 bylo do RUV vloženo 265 uměleckých výstupů pedagogů a studentů FaVU. Umělecké výkony FaVU byly evidovány v kategoriích výtvarné umění, grafický design, scénické umění, architektura, audiovize a hudba.

Dalšími příležitostmi je publikační činnost FaVU, která v uplynulých letech zažila velký průlom. Odborné monografie a publikační činnost Katedry teorií a dějin umění FaVU je protiváhou tvůrčích aktivit studentů a pedagogů a lze ji kvantifikovat pomocí systému RIV: „*RIV je jednou z částí (datovou oblastí) informačního systému výzkumu, experimentální vývoje a inovací (IS VaV), ve které jsou shromažďovány informace o výsledcích projektů výzkumu a vývoje a výzkumných záměrů podporovaných z veřejných prostředků podle zákona č. 130/2002 Sb., o podpoře výzkumu a vývoje z veřejných prostředků a o změně některých souvisejících zákonů (zákon o podpoře výzkumu a vývoje). Údaje do RIV předávají poskytovatelé účelové a institucionální podpory z veřejných prostředků, kterými jsou správci příslušných kapitol státního rozpočtu*

⁶⁶ RUV – Registr uměleckých výstupů. Iruv [online]. Praha: MŠMT ©2018

(ústřední orgány státní správy, Grantová agentura České republiky, Akademie věd České republiky) nebo územní samosprávné celky. “⁶⁷

Získané body pak slouží k navýšení institucionální podpory a především k možnosti zapojit se do projektů vysokoškolského specifického výzkumu a to jak na fakultní, tak na mezifakultní úrovni. V minulých letech se staly veřejné prezentace a křty publikací vydaných fakultou vítanou příležitostí prezentovat výsledky vědy a výzkumu akademických pracovníků a studentů doktorského studijního programu na veřejnosti. Účelem těchto akcí je mimo jiné informovat veřejnost a zájemce o studium o aktuálním dění na FaVU a vytvořit komunikační platformu mezi studenty samotnými. Také při realizaci těchto projektů by však mělo vedení školy průběžně analyzovat, kde je prostor ke zlepšení, zefektivnění a také vytipovat odvětví, kde je možné ušetřit vynaložené prostředky.

⁶⁷ Úřední deska VUT v Brně. Vutbr [online]. Brno: Vysoké učení technické v Brně, ©2016 [cit. 2018-04-05]. Dostupné z: <https://www.vutbr.cz/uredni-deska/vyrocnizpravy-vut-f18830/vyrocnizprava-vut-v-brne-o-hospodareni-za-rok-2014-d103846/vyrocnizprava-vut-v-brne-o-hospodareni-za-rok-2014-p93295>

3 NÁVRHY NA OPTIMALIZACI

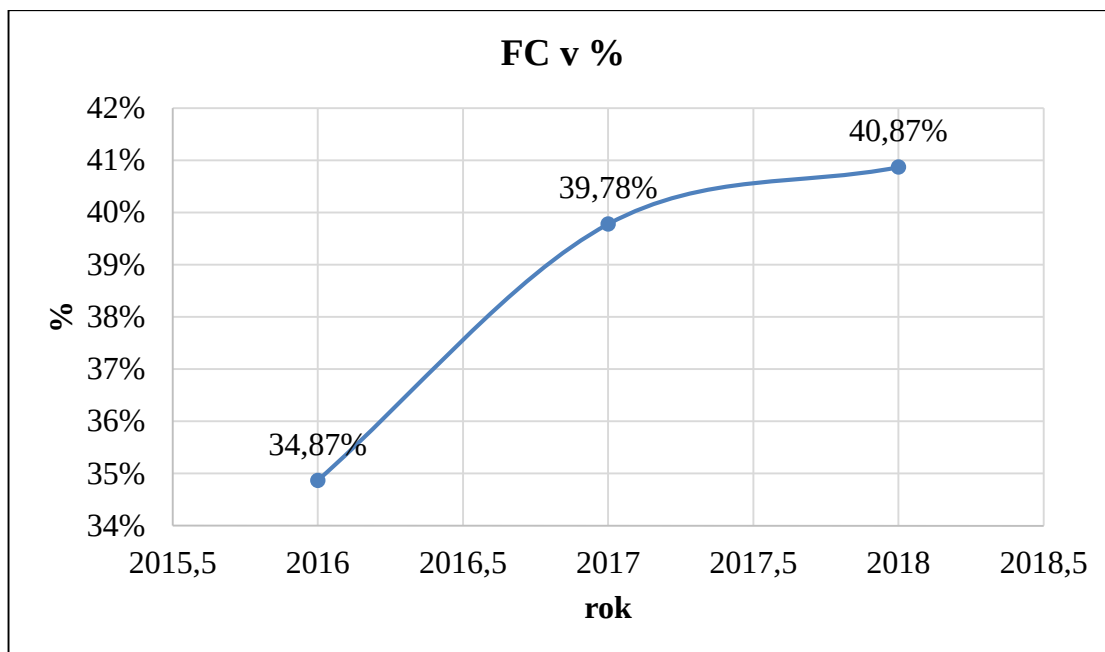
V následujících subkapitolách se práce zabývá specifickou problematikou, jednotlivých odvětví úzce spjatých se sestavováním rozpočtu.

3.1 Metodika FC

Rozklad za pomoci metodiky FC měl primárně sloužit pro projekty vědy a výzkumu a doplňkovou činnost univerzity. FC na VUT v Brně byl však aplikován pro všechny náklady univerzity a tento projekt je od začátku nešťastný. Využití FC otevírá řadu dalších otázek, jelikož poskytovatelé dotací nemají jednotná pravidla pro uznávání nepřímých nákladů a jejich výši.

Při prvním výpočtu režii na VUT v Brně za pomoci FC metodiky byly režie na FaVU vypočítány na 111%. Tento výpočet nastartoval „boj“ o snížení výše procent po výpočtu. A tato snaha neustává a je každoročním problémem pro stanovení optimální výše. V rámci metodiky FC však ani není možné akceptovatelnou výši nastavit. V roce 2016 byla režie 34,87%, v roce 2017 39,78%. V letošním roce je vypočítána režie FaVU ve výši 40,87%. Tato hodnota tedy každým rokem roste.

Zavádění Full Cost bylo velmi náročným procesem jak z pohledu metodického, tak časového, personálního a v neposlední řadě finančního. Tendence k zavádění metodiky vykazování úplných nákladů na univerzitách je velmi pozvolná a lépe se osvědčila u soukromých subjektů, které většinou metodiku vykazování úplných nákladů již aplikují. V soukromé sféře je jednodušší a přehlednější vymezit náklady a dále je rozdělit na přímé a nepřímé. Pro univerzitu, která je vícezdrojová by se lépe osvědčila metoda vymezení nákladů a rozčlenění do skupin neuznatelných a uznatelných dle požadavků legislativy a s přihlédnutím na požadavky jednotlivých poskytovatelů, dále pak do nákladů přímých a nepřímých podle interních pravidel univerzity.

Graf 2: Výše Full Cost létech 2016 – 2018 v procentech⁶⁸

S ohledem na FC se ukazuje, že zaniká snaha o hospodářskou činnost. Kalkulace zakázek tak, jak je stanovena VUT v Brně nepodporuje jejich činnost. Kalkulační model tak historicky neukazoval skutečné náklady zakázek, jelikož jsou nezměřitelné. Každá hospodářská činnost má své specifické nároky. Výzkum a zakázky z průmyslu mají zvýšené náklady na energie s ohledem na probíhající zkoušky v laboratořích a nákupu materiálu. Naopak například psaní soudního posudku nevykazuje enormní nároky na energie a opotřebování vybavení univerzity. Přitom spolupráce univerzity s firmami by měla být zachována, přičemž je v zájmu VUT v Brně zachování a rozvíjení spolupráce u uvedených oblastí spolupráce i v dalších oblastech průmyslu.

To, co v praxi se tedy jeví jako hospodářská činnost FaVU, autorka navrhuje v roce 2018 uznat jako posílení výuky a praxe studentů. Veškeré zakázky fakulty a jejich zisk tak přechází na náklady s jejich realizací. Tím FaVU není v zásadě v rozporu s kalkulací. Pouze umožňuje studentům pracovat na zadaných projektech s ohledem na to, že náklady na materiál jsou na vysoké škole nezanedbatelné. Tato podpora umožní fakultě realizovat a rozvíjet projekty a tak i prestiž a dobré jméno umělecké fakulty.

⁶⁸ Vlastní zpracování.

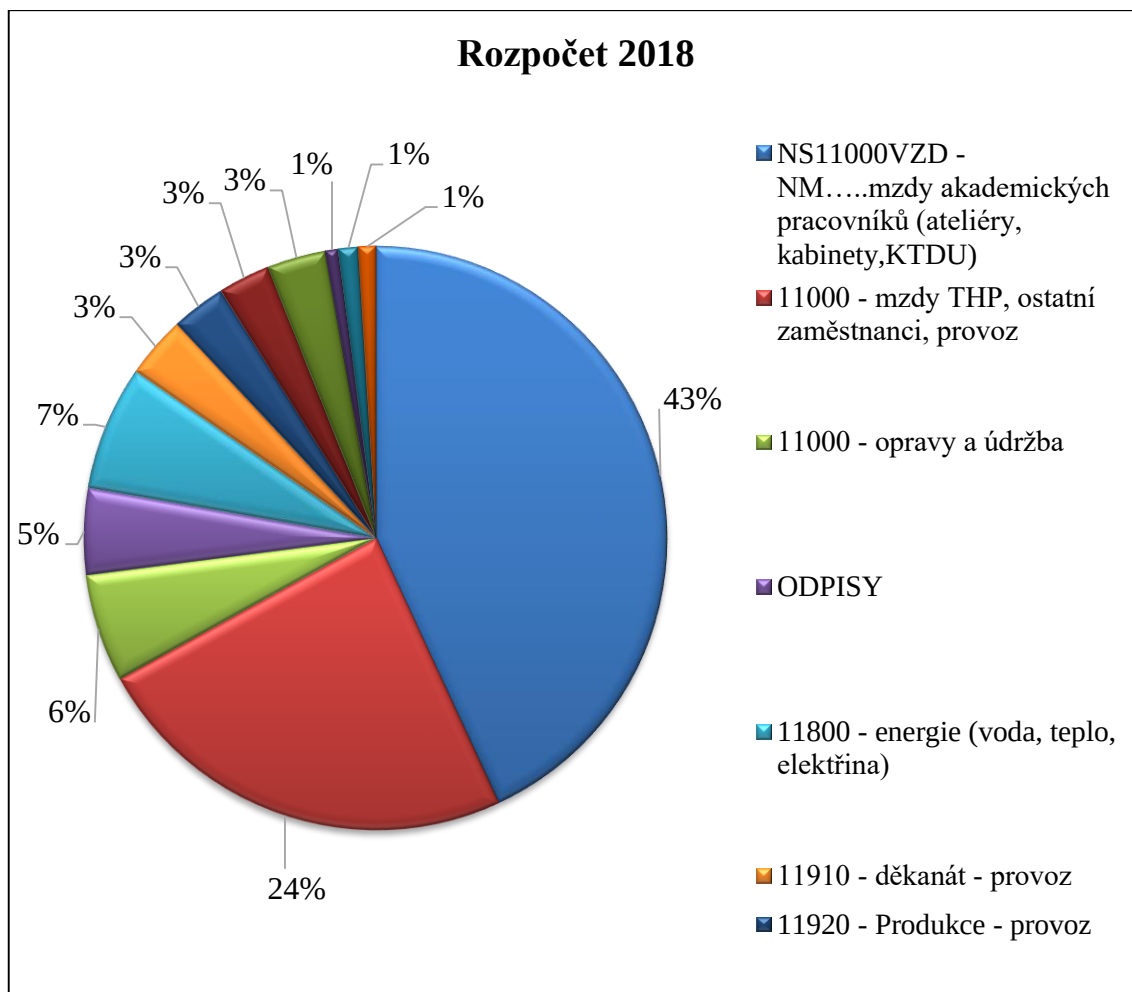
3.2 Návrh sestavení rozpočtu FaVU

Nejdůležitější náklady v posledních 5 letech jsou přehledem veškerých zdrojů napříč Fakultou výtvarných umění. V některých letech byl na zvýšené provozní náklady použit fond provozních prostředků. Pravidlem FaVU je ovšem to, že pokud to není nezbytně nutné, fondy se nepoužijí a prostředky na nich se šetří na nečekané výdaje nebo vybavení ateliérů nad rámec jejich rozpočtu. Procentové vyjádření je tedy směrodatné pro plán v letošním roce s ohledem na schválený rozpočet, ale nejsou v tabulce č. 5 zahrnuty další zdroje, které přicházejí během roku. Procentové vyjádření rozpočtu vychází pouze z rozpočtu letošního roku (tj. jedná se pouze o příspěvek na vzdělávací činnost a institucionální podpory na rozvoj).

Tabulka č. 5: Rozdělení předpokládaných nákladů pro rozpočet⁶⁹

Náklady	Plán 2018	Podíl v %
NS11000VZD – NM – mzdy akademických pracovníků (ateliéry, kabinety, KTDU)	18 000 000,00 Kč	41,74
11000 – mzdy THP, ostatní zaměstnanci, provoz	10 000 000,00 Kč	23,19
11000 – opravy a údržba	2 500 000,00 Kč	5,80
ODPISY	2 000 000,00 Kč	4,64
11800 – energie (voda, teplo, elektřina)	2 900 000,00 Kč	6,73
11910 – děkanát – provoz	1 429 644,00 Kč	3,32
11920 – Produkce – provoz	1 250 000,00 Kč	2,90
11100 – Ateliéry FaVU provoz	1 201 356,00 Kč	2,79
11191 – Kabinet audiovizuálních technologií	300 000,00 Kč	0,70
11195 – Kabinet večerní kresba	200 000,00 Kč	0,46
11610 KTDU – provoz	75 000,00 Kč	0,17
11610 KTDU – IP	1 364 000,00 Kč	3,16
11620 KTDU – knihovna – literatura a provoz	150 000,00 Kč	0,35
11700 Kabinet informačních technologií	300 000,00 Kč	0,70
AD Provozní fond – Grafické dílny	150 000,00 Kč	0,35
AD Provozní fond – Risograf	50 000,00 Kč	0,12
AD Provozní fond – Dílna	50 000,00 Kč	0,12
AD Provozní fond – Výuka v AJ	100 000,00 Kč	0,23
AD Provozní fond – AS	200 000,00 Kč	0,46
AD Provozní fond – DS	50 000,00 Kč	0,12
Stravování	450 000,00 Kč	1,04
Tvorba sociálního fondu	400 000,00 Kč	0,93
Náklady celkem	43 120 000,00 Kč	100,00

⁶⁹ Vlastní zpracování.

Graf 3: Rozpočet 2018

V grafu č. 2 pro přehlednost nejsou vyjádřeny položky, které jsou menší než 1. V grafu je názorně zobrazen rozklad rozpočtu v procentech. Z něhož vyplývá, že zásadní je platová složka rozpočtu.

V dalším kroku dojde k rozdělení přidělené částky na jednotlivé ateliéry dle stanoveného klíče. Pravidlo rozdělení dotace mezi jednotlivé ateliéry je následující. Z toho 50 % částky určené pro provoz ateliéru je mezi ateliéry rozděleno rovným dílem. Zbývajících 50 % částky je nejprve děleno počtem studentů a následně rozděleno podle počtu studentů v jednotlivých ateliérech v právě probíhajícím akademickém roce. Druhým zdrojem jsou poplatky za přijímací řízení do studijního programu B8206 pro následující akademický rok. Výše poplatků z přijímacího řízení jsou vyměněny za zdroj 11 000 a dále rozděleny následujícím způsobem: 25% je určeno na tvorbu stipendijního fondu, 50 % se odvádí na děkanát (studijní oddělení) k pokrytí nákladů spojených s přijímacím řízením, 25 % je

rozděleno mezi ateliéry tak, že je tato poměrná část vydělena celkovým počtem uchazečů a vynásobena počtem uchazečů do konkrétních ateliérů. Částka určená pro rozpočet ateliérů v roce 2018 je 1 000 000,- Kč. Tuto částku určí pro daný rok děkan FaVU. Následně je rozpočítána poměrnou částí za body RUV vedoucích ateliérů a asistentů v ateliérech ve sledovaném období. V tomto případě se jedná o období 2012 až 2016. Celý výpočet je názorně zaznamenán v obrázku č. 6.

Již druhým rokem jsou vloženy do rozpočtu FaVU finanční prostředky za Institucionální podporu a rozvoj. Vypočtená částka Institucionální podpory (IP) je určena k vnitřnímu rozdělení Katedry teorií a dějin umění a bude použita na krytí odměn akademických, nákup odborné literatury, podporu publikační činnosti a provoz katedry.

V prvním případě se jedná o odměny pro pracovníky FaVU, kteří se podíleli na výsledcích vědy a výzkumu. Na tyto odměny bude použito 20 % celkové přidělené částky. Klíčem pro jejich rozdělení je podíl akademických pracovníků FaVU na Hodnocení výsledků výzkumných organizací v roce 2016 dle Rady pro vědu, výzkum a inovace. Návrh na odměny je předložen děkanovi FaVU spolu se seznamem zaměstnanců, kteří body generovali. Na nákup odborné literatury do knihovny FaVU je vyhrazeno 10 % z celkové přidělené částky. Na podporu publikační činnosti je vyhrazeno 50 % celkové přidělené částky. O tisku publikací rozhoduje vedoucí katedry, popřípadě může tyto kompetence delegovat na jiné zaměstnance. Na položku provoz katedry pak připadá 20 % z celkové přidělené částky.

Dalším zásadním krokem bylo přestěhování FaVU. Ze dvou havarijních budov do objektu Údolní 53. Původním záměrem vedení univerzity bylo postavit novou budovu fakultě výtvarných umění. Za posledních 10 let se chystalo celkem 8 dislokací FaVU. Poslední na Palackém vrchu měla postupně dotvořit kampus VUT v Brně. Z tohoto záměru vedení ustoupilo a koncem roku 2016 se FaVU sestěhovala do částečně zrekonstruovaného objektu na Údolní 53 v Brně. Čímž se snížily náklady na energie, údržbu a provoz. Dále se uskutečnilo vhodnější soustředění ateliérů do jedné lokace. V dlouhodobém záměru VUT je vytvořit v areálu multimediální laboratoř.

Rekonstrukce byla započata 9. 5. 2016. Rozsáhlá rekonstrukce areálu VUT v Brně na Údolní 53 je plánována následujících 5 letech za chodu fakulty.

Vizí fakulty je přejít na samostatné účtování podobně, jako je to u ostatních fakult. Z hlediska flexibility a celkové časové úspory je tato varianta neoptimálnější a je protiváhou skutečnosti, že se na ekonomické oddělení bude muset přijmout jeden zaměstnanec. Stanovené postupy k dosažení cílů jsou nejenom rozvrženy, ale je nutné vše dodržovat v souladu s platnou legislativou.

		1 000 000,00 Kč	2018											
Ateliéry	středisko	deti v ateliéru	přijímací řízení	(2012- 2016) RUV	CELKEM									
		studentů ateliérů	počet studentů	Kč/student	celkem	body	celkem							
socha I.	AS1	16	31250	36363,6	67613,6	9	1350	68964	1147,00	11470,000			80 434 Kč	
socha II.	AS2	8	31250	18181,8	49431,8	2	300	49732	1241,75	12417,500		10,000	62 149 Kč	
malba I.	AM1	15	31250	34090,9	65340,9	20	3000	68341	1041,30	10413,000			78 754 Kč	
malba II.	AM2	17	31250	38636,4	69886,4	18	2700	72586	728,00	7280,000			79 866 Kč	
malba III.	AM3	13	31250	29545,5	60795,5	16	2400	63195	430,13	4301,300			67 497 Kč	
ateliér kresba a grafika	AKG	15	31250	34090,9	65340,9	55	8250	73591	1493,00	14930,000			88 521 Kč	
Výtvarná tvorba		84	187500	190909	378409	120	18000	396409	6081,18	60811,8			457 221 Kč	
grafický design I.	AGD1	15	31250	34090,9	65340,9	47	7050	72391	1253,80	12538,000			84 929 Kč	
grafický design II.	AGD2	13	31250	29545,5	60795,5	36	5400	66195	1207,30	12073,000			78 268 Kč	
produktový design	APD	14	31250	31818,2	63068,2	41	6150	69218	0,00	0,000			69 218 Kč	
Design		42	93750	95455	189205	124	18600	207805	2461,1	24611			232 416 Kč	
tělový design	ATD	13	31250	29545,5	60795,5	9	1350	62145	1425,92	14259,200			76 405 Kč	
internédia	AIN	21	31250	47727,3	78977,3	25	3750	82727	2193,50	21935,00			104 662 Kč	
environment	AEN	19	31250	43181,8	74431,8	7	1050	75482	693,30	6933,00			82 415 Kč	
video	AVI	12	31250	27272,7	58522,7	8	1200	59723	370,85	3708,50			63 431 Kč	
multimédia	AMU	8	31250	18181,8	49431,8	22	3300	52732	431,00	4310,00			57 042 Kč	
performance	APE	9	31250	20454,5	51704,5	1	150	51855	1041,70	10417,00			62 272 Kč	
fotografie	AFO	12	31250	27272,7	58522,7	31	4650	63173	232,00	2320,00			65 493 Kč	
intermediální a digitální tvorba		94	218750	213636	432386	103	15450	447836	6388,27	63882,70			511 719 Kč	
SUMA:		220	500000	500000	1000000	347	52050	1052050	14930,55	149305,50			1 201 356 Kč	

⁷⁰ Vlastní zpracování.

3.3 Shrnutí

Jako nejproblematictější pro FaVU se ukázal fakt, že na Vysokém učení technickém je používána metodika Full Cost. Při identifikaci a analýze vstupních dat se projevilo, že model vyžaduje zásadní zásah do účetního programu, kterým je SAP. Náročná je především alokace osobních nákladů na nákladové objekty v oblasti vzdělávání.

Při sestavování návrhu rozpočtu bylo upuštěno od restrukturalizace a úsporných opatření za cenu omezení vzdělávací činnosti a diverzity nabízených oborů. Akcentovány byly možnosti rozvoje, které se před FaVU otevírají v areálu VUT na Údolní 53.

Strategie zaměřená na investice a rozvoj se odrazila v předloženém návrhu rozpočtu. Po letech, kdy platy akademiků a technických pracovníků na fakultě stagnovaly, aktuální návrh rozpočtu zohledňuje navýšenou platovou složku. K výrazné změně dospěla Katedra teorií a dějin umění, která přerozděluje finance Institucionální podpory (IP). Podmínkou hospodaření KTDU je, aby z přidělené částky dále podporovala tvorbu vědeckých výstupů odváděných do RIV a tím i další růst IP.

Stále aktuálním problémem FaVU jsou vysoké náklady na energie, které se odvíjí zejména od technického stavu rozvodné sítě v areálu na Údolní 53. Tato situace se dá řešit pouze generální rekonstrukcí rozvodné sítě, která by se měla v ideálním případě vázat na generální rekonstrukci jednotlivých budov.

ZÁVĚR

Cílem bakalářské práce bylo vytvořit návrh rozpočtu Fakulty výtvarných umění VUT v Brně, který by efektivně a v plné šíři pokrýval všechny racionálně zdůvodněné potřeby fakulty. Východiskem návrhu rozpočtu byla analýza stávající ekonomické situace FaVU a její komparace se situací na samostatných uměleckých akademiích.

Úvodní část bakalářské práce se zabývá rozbořem právního stavu veřejného vysokého školství v České republice. Především se věnuje regulaci veřejné vysoké školy podle zákona o vysokých školách. Součástí analýzy jsou i další zákony a podzákoné předpisy. Tato část zahrnuje v první řadě právní regulaci postavení veřejné vysoké školy a jejich fakult, co by tradiční součástí vysokých škol univerzitního typu, způsoby jejich financování a hospodaření a možné způsoby jejich kontroly.

Druhá část práce se věnuje postavení Fakulty výtvarných umění v rámci Vysokého učení technického, popisuje zdroje jejího financování a způsob hospodaření, včetně nákladů na platy, které tvoří dominantní složku výdajů. Dále je zde poukázáno na rozdíly ve financování samostatných uměleckých veřejných vysokých škol a neuměleckých veřejných vysokých škol s uměleckými obory.

Z provedených analýz a komparací vyplynulo, že tvorbu rozpočtu Fakulty výtvarných umění v minulosti zásadním způsobem ovlivňoval fakt, že FaVU, jako součást Vysokého učení technického, měla v porovnání se samostatnými uměleckými školami nízký koeficient ekonomické náročnosti.

V porovnání s dalšími uměleckými fakultami na neuměleckých vysokých školách však v roce 2018 může FaVU při tvorbě rozpočtu poprvé profitovat ze skutečnosti, že VUT jako celek je zařazeno do segmentu 4 mezi výzkumné univerzity. V rozpočtu fakulty se tak výrazněji zhodnocují výsledky umělecké činnosti hodnocené prostřednictvím Registru uměleckých výstupů RUV. Díky dlouhodobé systematické snaze na FaVU v letech 2016, 2017, 2018 postupně stoupala také výše institucionální podpory, jejíž důležitou složkou jsou výsledky vědecké činnosti zhodnocené prostřednictvím Rejstříku informací o výsledcích RIV.

Analýza stávající ekonomické situace FaVU, zakládající se na informacích o rozpočtech fakulty v předchozích letech i připraveném rozpočtovém výhledu na rok 2018, dokázala,

že vytvoření vhodného prostorového a technického zázemí fakulty a investice rozvoje přinášejí pozitivní ekonomický efekt.

SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY

BAKEŠ, M. *Finanční právo*. 6 upr. vydání. Praha: 2012. C. H. Beck. ISBN 978-80-7400-7

Financování univerzit. *Msm* [online]. Praha: MŠMT ©2013-2018 [cit. 2018-02-02]. Dostupné z: <http://www.msm.cz/>

Financování terciálního vzdělávání. *European Comission* [online]. Praha: European Comission ©2018 [cit. 2018-01-03]. Dostupné z: https://eacea.ec.europa.eu/national-policies/eurydice/content/higher-education-funding-21_cs

FISCHER, J., VLTAVSKÁ, K., SCHATRAL, J. *K nastavení hodnot koeficientů ekonomické náročnosti: Příklad interdisciplinárních studijních oborů* [online]. 2014, (2) [cit. 2016-05-21].

HENDRYCH, D a kol. *Správní právo. Obecná část*. 7. Vydání. Praha: C. H. Beck, 2009, ISBN 978-80-7400-049-2.

HRADECKÝ M.; LANCA J.; ŠIŠKA L. *Manažerské účetnictví*. 1. vydání. Praha: GRADA Publishing, a.s., 2008. 264 str. ISBN:978-80-247-2471-3.

Individuální projekty. *Msm* [online]. Praha: MŠMT ©2018 [cit. 2018-02-02]. Dostupné z: <http://kredo.reformy-msm.cz/kredo-pro-vysoke-skoly/efektivni-financovani-pro>

JURNÍKOVÁ, Jana. *Správní právo: zvláštní část*. 6., dopl. vyd. Brno: Masarykova univerzita, 2009. ISBN 978-80-210-4847-8.

KOCMANOVÁ, A. *Rozpočetnictví* [přednáška]. Brno: Fakulta podnikatelská, 11. 4. 2018.

Koeficient ekonomické náročnosti. *Msm* [online]. Praha: MŠMT ©2013-2016 [cit. 2015-12-3]. Dostupné z: <http://www.msm.cz/vzdelavani/vysoke-skolstvi/koeficienty-ekonomicke-narocnosti>.

Metoda Full Cost. *Vysoké učení technické v Brně* [online]. Brno: Vysoké učení technické v Brně [online]. Brno: Vysoké učení technické v Brně ©2018 [cit. 2018-05-16] <https://www.vutbr.cz/vut/aktuality-f19528/implementace-full-cost-modelu-do-systemu-rizeni-vut-v-brne-d54008>

Mzdový předpis Vysokého učení technického v Brně. *Vysoké učení technické v Brně* [online]. Brno: Vysokého učení technického v Brně, ©2017 [cit. 2018-02-3]. Dostupné z: <https://www.vutbr.cz/uredni-deska/vnitrni-predpisy-a-dokumenty/vnitrni-predpisy-f34982/vnitrni-predpis-mzdovy-predpis-vut-d39818>

Organizační schéma FaVU v Brně. *fa.vutbr* [online]. Brno: Vysoké učení technické v Brně, ©2018 [cit. 2018-01-03]. Dostupné z: <https://www.ffa.vutbr.cz/uredni-deska/predpisy/vseobecne-predpisy-f24444/statut-favu-vut-v-brne-dodatek-c-1-organizacni-schema-favu-vut-v-brne-d108996>

O VUT v Brně. *Vysoké učení technické v Brně* [online]. Brno: Vysoké učení technické v Brně, ©2018 [cit. 2018-01-03]. Dostupné z: <https://www.vutbr.cz>

Podnikový informační systém. *SAP Business One*. [online]. Praha: Versino, ©2000-2018 [cit. 2018-01-03]. Dostupné z: <https://www.versino.cz/cs-CZ/Uvod.aspx>

Pravidla pro poskytování příspěvku a dotací 2018. *msmt* [online]. Praha: MŠMT ©2018 [cit. 2018-02-02]. Dostupné z: <http://www.msmt.cz/file/45851/>

PRŮCHA, P. *Správní právo: obecná část* 7. dopl. a aktualiz. Vydání. Brno: Masarykova univerzita: Doplněk, 2007. ISBN 978-80-7239-207-0.

REKTOŘÍK, J. a kol. *Kontrolní systémy veřejné správy a veřejného sektoru*. 1. vyd. Praha: 2003, EKOPRESS, s.r.o., ISBN 80-86119-72-6.

Rozpočty. *Ismendelu* [online]. Brno: MENDELU ©2018 [cit. 2018-05-15]. Dostupné z: https://is.mendelu.cz/eknihovna/opory/zobraz_cast.pl?cast=95

RUV – Registr uměleckých výstupů. *Iruv* [online]. Praha: MŠMT ©2018 [cit. 2018-02-02]. Dostupné z: <https://www.iruv.cz>

Společná ustanovení o mzdě a platu. *Mpsv* [online]. Praha: MPSV ©2018 [cit. 2018-02-02]. Dostupné z: <http://ppropo.mpsv.cz/>

Srov. KRÁL, Bohumil. *Manažerské účetnictví*. 3. vydání. Praha: Management Press, 2010. 660 str. ISBN:978-80-7261-217-8.

Úřední deska VUT v Brně. *Vutbr* [online]. Brno: Vysoké učení technické v Brně, ©2016 [cit. 2018-04-05]. Dostupné z: <https://www.vutbr.cz/uredni-deska/vyrocní-zpravy-vut->

f18830/vyrocní-zpráva-vut-v-brně-o-hospodareni-za-rok-2014-d103846/vyrocní-zpráva-vut-v-brně-o-hospodareni-za-rok-2014-p93295

Výroční zpráva o stavu a rozvoji vzdělávání v České republice v roce 2016. *Mšmt* [online]. Praha: MŠMT ©2018 [cit. 2018-02-02]. Dostupné z: http://www.msmt.cz/uploads/Statistika_skolstvi/vyrocní_zpravy/Vyrocní_zpráva_vzde_lavani_2016_public.pdf

Výzkum. *Úřad vlády ČR*. [online]. Praha: Úřad vlády ČR, ©2018 [cit. 2018-02-02]. Dostupné z: <http://www.vyzkum.cz/>

Zákon č. 2/1969 Sb., o zřízení ministerstev a jiných ústředních orgánů státní správy České socialistické republiky ze dne 8. ledna 1969, ve znění pozdějších předpisů.

Zákon č. 563/1991 Sb., o účetnictví, ze dne 12. prosince 1991, ve znění pozdějších předpisů.

Zákon č. 166/1993 Sb., o Nejvyšším kontrolním úřadu ze dne 20. května 1993, ve znění pozdějších předpisů.

Zákona č. 37/1995 Sb., o neperiodických publikacích ze dne 8. února 1995, ve znění pozdějších předpisů.

Zákon č. 90/1995 Sb., o jednacím řádu Poslanecké sněmovny ze dne 5. června 1995, ve znění pozdějších předpisů.

Zákon č. 111/1998 Sb., o vysokých školách a o změně a doplnění dalších zákonů (zákon o vysokých školách) ze dne 22. dubna 1998, ve znění pozdějších předpisů.

Zákon č. 218/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech a o změně některých souvisejících zákonů (rozpočtová pravidla) ze dne 27. června 2000, ve znění pozdějších předpisů.

Zákon č. 143/2001 Sb., o ochraně hospodářské soutěže a o změně některých zákonů (zákon o ochraně hospodářské soutěže) ze dne 4. dubna 2001, ve znění pozdějších předpisů.

Zákon č. 320/2001 Sb., o finanční kontrole ve veřejné správě a o změně některých zákonů (zákon o finanční kontrole) ze dne 9. srpna 2001, ve znění pozdějších předpisů.

Zákon č. 130/2002 Sb., o podpoře výzkumu, experimentálního vývoje a inovací z veřejných prostředků a o změně některých souvisejících zákonů (zákon

o podpoře výzkumu, experimentálního vývoje a inovací) ze dne 14. března 2002, ve znění pozdějších předpisů.

Zákon č. 500/2004 Sb., správní řád ze dne 24. června 2004, ve znění pozdějších předpisů.

Zákon č. 262/2006 Sb., zákoník práce ze dne 21. dubna 2006, ve znění pozdějších předpisů.

Zákon č. 456/2011 Sb., o Finanční správě České republiky ze dne 23. prosince 2011, ve znění pozdějších předpisů.

Zákon č. 255/2012 Sb., o kontrole (kontrolní řád) ze dne 14. června 2012.

Zaměstnanci a mzdové prostředky. *Msm* [online]. Praha: MŠMT ©2018 [cit. 2018-05-04]. Dostupné z: <http://www.msm.cz/file/46762/>

Zpráva o hospodaření vysokého učení technického v Brně 2016. *Vysoké učení technické v Brně* [online]. Brno: Vysoké učení technické v Brně, ©2018 [cit. 2018-05-04]. Dostupné z: <https://www.vutbr.cz/uredni-deska/vyrocni-zpravy-vut/vyrocni-zpravy-vut-f18830/vyrocni-zprava-vut-v-brne-o-hospodareni-za-rok-2016-d147005/vyrocni-zprava-o-hospodareni-vysokeho-uceni-technickeho-v-brne-za-rok-2016-p139037>

SEZNAM POUŽITÝCH TABULEK

Tabulka č. 1: Indikátory výkonové části.....	21
Tabulka č. 2: Bodové hodnocení Fakulty výtvarných umění v Registru uměleckých výstupů.....	24
Tabulka č. 3: Průměrné platy v Kč na FaVU v roce 2017	47
Tabulka č. 4: SWOT analýza.....	54
Tabulka č. 5: Rozdělení předpokládaných nákladů pro rozpočet	61

SEZNAM POUŽITÝCH GRAFŮ

Graf č. 1: Primární náklady FaVU v letech 2013 – 2017 v procentech.....	46
Graf 2: Výše Full Cost letech 2016 – 2018 v procentech.....	59
Graf 3: Rozpočet 2018	62

SEZNAM POUŽITÝCH OBRÁZKŮ

Obrázek č. 1: Základní oblasti financování VVŠ v ČR.....	18
Obrázek č. 2: Organizační schéma FaVU VUT v Brně.....	44
Obrázek č. 3: Průměrné měsíční mzdy akademických pracovníků veřejných VŠ placených z rozpočtu za 1. – 4 Q 2017	49
Obrázek č. 4: Mzdové tarify – akademičtí, vědečtí a výzkumní pracovníci	50
Obrázek č. 5: Mzdové tarify - ostatní zaměstnanci	50
Obrázek č. 6: Rozdělení dotace na ateliéry FaVU VUT v Brně.....	65